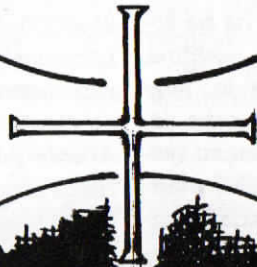

NOVÉ NEBE
A NOVOU ZEMI
PODLE
JEHO ZASLÍBENÍ
ČEKÁME

2. Petra 3,13

Žive!
SLOVO

1996 1

ročník XXVIII

Milí čtenáři,

rok se přelomil a už ubíhá do moře věčnosti další. Po chvíli klidu na přelomu roku jsme zase v plném tempu. Nabíhají nové požadavky, termíny se zkracují, času je stále méně a méně. Žijeme prostě v hektické době a mnohý z nás si v skrytu duše (nebo i nahlas) říká: "Copak je to možné takhle vydržet?"

Žijeme v době, která stále někam spěchá. Nikdo nechce zůstat stát, každý chce všechno nejraději teď hned. Samozřejmě to má své důsledky - lidé nemají čas jeden na druhého a přestávají si vzájemně rozumět. Rodiče zanedbávají své děti, nemáme čas na sousedy, na kolegy v práci a na lidi kolem nás, s nimiž se jen tak potkáme. A to už vůbec nemyslím na to, abychom si někdy udělali čas na sebe svého, na takovou malou inventuru svého života nebo aspoň jeho části, zhodnocení toho, jak se nám co podařilo nebo ne, kde jsou příčiny úspěchů i neúspěchů a co z toho vyplývá. A co tichá

rozmluva s Pánem Bohem, aby On sám nám ukázal, v čem je příčina stresů, ve kterých jsme tak bezradní...

Jako student jsem rád v posluchárně četl nápisy, vyškrapané nudícími se studenty na lavicích. Vzpomínám na jeden takový nápis, přisuzovaný J.A.Komenskému: "Všeliké kvaltování toliko pro hovada dobré jest..." Nevím, zda Komenský skutečně tento výrok vyřkl, vím však, že něco podobného je napsáno v Bibli: "Kdo věří, nebude kvapiti..."

Když se člověk opravdu cítí být životem hnán a unášen proti své vůli, je dobré se zastavit, ztlumit se a upokojit se. Přejeme Vám, aby i četba tohoto časopisu byla takovým zastavením v honičce všedních dní. Abychom si všichni znovu připomněli a uvědomili, že EXISTUJE v tom všem chvatu POKOJ a klid, a že ho člověk najde jen u svého Spasitele. A tento pokoj Vám za všech okolností i letos přeje

váš bratr

Tomáš Pala
s redakční radou.

ŽIVÉ SLOVO vydávají Křesťanské sbory ve vydavatelství *Ā* - ALEF, Bořivojova 29, 718 00 Ostrava, tel. 069/355348, které zajišťuje také administraci. - Řídí odpovědný redaktor ing. Tomáš Pala s redakční radou. Adresa redakce: Podsedky 950, 755 01 Vsetín, tel. 0657/2930. - Grafická úprava: Jaroslav Kapec, akad. malř. - Vychází čtyřikrát do roka. Předplatné na celý rok 40 Kč, jednotlivá čísla 10 Kč. - Rozšiřuje administrace. Příspěvky na časopis můžete poslat na účet: Komerční banka Ostrava, č. ú. 81006-761/0100. - Administrace pro Slovensko: Vladimír Schnierer, Karpatská 363/5, 915 01 Nové Mesto n/Váhom. Platby a dobrovolné příspěvky na časopis ze Slovenska zasílejte na tuto adresu složenkou typu "C". Předplatné je 48 Sk a jedno číslo 12 Sk. - Tisknou OSTRAVSKÉ TISKÁRNĚ, Novinářská 7, Ostrava 1. - Snížený poplatek za tuto NOVINOVOU ZÁSILKU povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě čj. 450/95-P/1 ze dne 7.2.1995. - Podávání novinových zásilek na Slovensku povolené SP š.p. ZsRP Bratislava, čj. 599-PO ze dne 10.3.1994. - Reg. číslo MK ČR 6480. ISSN 1210-6526.

POTRESTÁN NEPRÁVEM

Během školního vyučování - bylo mi tehdy asi deset let - mi napadlo, že bych si mohl výuku trochu zpestřit. Napsal jsem na kousek papíru "Pošli to dál!" a pod to nějakou hloupou poznámku. Nenápadně jsem ten kousek papíru postrčil dál. A ten skutečně pomalu putoval třídou a poutal na sebe stále více pozornost. Měl jsem pocit úspěchu.

Samozřejmě však rostoucí neklid neunikl pozornosti naší učitelky, a když se pozorně rozhlédla, odhalila oběžník a zabavila jej. "Kdo to napsal?" ptala se. Nikdo se nehlásil. Podívala se ještě jednou na papír. "Bodo, ukaž mi svůj sešit!" vyzvala jednoho mladíka. Srovnávala rukopis a pak řekla: "To je tvoje písmo!"

"Já jsem to nepsal!" tvrdil Bodo. Nebylo mu to však nic platné. Musel dopředu. Tam učitelka uchopila pravítko a naměřila mu na napjaté dlaně bolestnou odměnu (tenkrát to bylo ještě dovoleno). Bodo šel s potlačovanými slzami zpět na své místo. A já sám jsem mlčel jako ryba.

Teprve o mnoho let později jsem si uvědomil, jak zbaběle jsem se tenkrát zachoval a jak nespravedlivě musel tehdy Bodo trpět na mém místě.

Nespravedlnost, kam se podíváme

Nikdo nevyčísíl, kolik nespravedlností a kolik křivd je v tomto světě a kolik jich zůstane nevyrovnaných. Jen v justici zůstává většina trestných činů neobjasněna. Ani tam, kde byl vynešen rozsudek, nejsou vyloučeny omyly. A konečně ani spravedlivý trest nemůže napravit to, co se stalo.

V ostatních životních oblastech to nevypadá o nic lépe. Jakými metodami se bezohledně lidé zbavují např. v zaměstnání či hospodářské sféře obtížných konkurentů. A místo skutečné práce nezřídka rozhodují výlučně více či méně čisté vztahy o tom, co bude dál.

A v osobním životě? Kdo z nás byl stále spravedlivý vůči svým dětem? Kolik dětí bylo svými rodiči hrozným způsobem zneužíváno! A - a to také nelze zamíčet - kolik dětí naopak připravilo svým rodičům v posledních letech života těžké chvíle. V kolika manželstvích se z počátečního štěstí pro křivdy a nespravedlnost vyvinul brzy vztah, který se dá srovnat jedině s peklem. A u kolika sousedů vidíme zřejmě životní cíl, jak se vzájemně předstihnout v tom, jak si znepríjemnit život.

Kolikrát mne dříve tyto do nebe volající křivdy ve světě dokázaly naštvát. Až jednou v mém životě přišla chvíle, kdy na mne dolehla jako obrovská tíže moje vlastní nespravedlnost a křivdy, jichž jsem se dopustil zdaleka nejen vůči Bodovi. Jak bych mohl obstát před svatým a spravedlivým Bohem? To byla otázka, která mne tížila v bezesných nocích. Bůh mi však ve své milosti za pomoci Bible v rukou jiných lidí ukázal: Tvé křivdy jsou již dávno napraveny! Někdo jiný vzal na sebe trest za ně - Ježíš Kristus, Boží Syn!

Bodo byl tenkrát ve škole potrestán na mém místě nedobrovolně a aniž by to věděl. Naproti tomu Boží Syn na sebe vzal vědomě a dobrovolně trest za nepravosti všech lidí. On jediný spravedlivý trpěl za nás nespravedlivé, On jediný nevinný byl potrestán za nás viníky. Každý, kdo se nyní věrou na to odvolá a je hotov dál žít podle Boží vůle, se už nemusí bát Božího soudu. Je

mu na základě vykupitelského díla Ježíše Krista příslibem odpuštění všech nepravostí a bude přijat do věčné nebeské slávy. Všichni ostatní však budou muset stanout sami za své přestupky před Božím soudem. A pak už nebude existovat odpuštění, nýbrž jen neodvratitelný rozsudek k věčné záhubě.

Otto Willenbrecht -
Botschafter des Friedens 1987

Trpící církev

Trpící církev existuje i v dnešním vysocí civilizovaném světě. Nejhorším způsobem strádá v zemích, kde se dosud udržuje komunismus (Severní Korea, Čína, Vietnam, Laos, Kuba), a podobná situace je i v oblastech vzrůstajícího vlivu islámského fundamentalismu (Súdán, Pákistán, Bangladéš, Indonésie). Evropská společnost sice křesťanství toleruje, dokonce se k němu i hlásí jako k určité kulturní tradici, nemůžeme však říci, že se nám v budoucnu vyhne brutální pronásledování, jaké probíhá právě nyní v jiných částech světa. (Viz zhoršující se situace v tomto směru v Bulharsku).

Čítávali jsme na úvod několik myšlenek ze setkání české pobočky mezinárodní misijní organizace Hlas mučedníků. Setkání se konalo 10.9.95 v Jindřichově Hradci za účasti zástupců německé centrály. Chtěli bychom krátce informovat o jejich práci.

Hlas mučedníků především přináší aktuální zprávy o církvi v podzemí prostřednictvím informačního zpravodaje, který vychází třetím rokem i v české verzi. Cílem je probudit v čtenáři zájem

o bratry a sestry v utrpení a motivovat je k modlitebnímu zápasu za situaci pronásledované církve. Jinou činností je rozhlasové vysílání, pašování Biblí a křesťanské literatury do uzavřených zemí a poskytování praktické pomoci utiskovaným křesťanům. Misie působí i v zemích nedávno osvobozených z moci komunismu. V albánské Tiraně bylo nedávno otevřeno křesťanské centrum a v Rumunsku byl dokončen dům pro osiřelé děti.

Česká pobočka se zatím omezuje na šíření informací a hledání dalších spolupracovníků. K vydávání zpravodaje se přidružilo i vydávání knih. Vzniklo nakladatelství Stefanos a jeho první knihou je působivé svědectví Sabiny Wurmbrandové Lásky vytrvá o rumunských žalářích 50. let. Kromě toho vám může česká pobočka nabídnout knihu Richarda Wurmbranda, manželza Sabiny, Mučen pro Krista. Je přesvědčivou výpovědí o Kristově přítomnosti v životě člověka, který strávil 14 let ve vězení. V 60. letech se oběma manželům podařilo opustit Rumunsko, v roce 1965 pak vzniká misie Hlas mučedníků (ICA). Jejím hlavním posláním je burcovat západní svět, zvláště křesťany, aby nezapomínali na to, co se děje v ostatním světě s jejich bratry v Kristu. Pokud se chcete o této službě něco dozvědět, vyžádejte si zaslání zpravodaje na adrese: **Hlas mučedníků, PS 21, 377 01 Jindřichův Hradec.**

Doporučujeme:

Richard Wurmbrand: Mučen pro Krista, Triality 1995

Sabine Wurmbrandová: Lásky vytrvá, Stefanos 1995

Dva pohledy na stejnou dobu - Rumunsko 50. let - jsou připomínkou skutečnosti, že církvi Kristově je dáno trpět i v současnosti. Richard i jeho žena

Sabine, každý ze svého úhlu pohledu, líčí s velkou otevřeností vlastní utrpení i zkušenost Kristovy lásky v extrémních podmínkách komunistických žalářů. Ani situace na svobodě nebyla pro křesťanské pracovníky bezpečná, jak odhaluje následující ilustrační epizoda:

Oslovil mě na ulici Olteni.

"Promiňte, nejste sestra Wurmbrandová?"

"Ano, ale obávám se, že si nemohu vzpomenout, kde..."

Jeho plášt do deště byl příliš nový. Jeho chování příliš úzkostlivé.

"V táboře Cernavoda. Patřil jsem do čtvrtého oddělení. Viděl jsem vás jen několik dní před tím, než mě poslali do Kap Midia. Znamenala jste pro nás velkou pomoc. I lidé, kteří se s vámi nikdy nesešli, mluví ještě dnes o tom, jak jste vydávala svědectví o Kristu."

Řekl několik odporných lichotek...

Nakonec se sám pozval k nám. Nechala jsem ho vystoupit po ztrouchnivých schodech a řekl: "Vítejte v našem domově..."

Začal se mě vyptávat, jaké mám já a moji přátelé politické přesvědčení. Přesně tak to dělají provokatéři.

Proto jsem mu položila i já otázku:

"Čtete si často v Bibli?"

"Ach ano, velmi často!"

"Třeba byste nám z ní něco přečetli..." Dala jsem mu svou Bibli. Přečetl něco ze Žalmů a dokonce sám od sebe připojil několik licoměrných slov.

"A nyní se pomodlíme," řekla jsem. "vedl byste modlitby?" Poklekl jsem okolo něj a čekali, až začne. Zamumlal několik slov a pak přestal. Zčervenal a následovalo dlouhé mlčení. Všechna slova mu došla. Pochopil, že jsme jeho povolání prohlédli..."

Z knihy Sabiny Wurmbrandové Lásky vytrvá přípr. Martin Skořepa

Za pluhem

...kdo vztáhne ruku svou k pluhu, ohlížel by se nazpět, není způsobilý k království Božímu...

Pole jsou tvrdá, mnohý jím zhrdá, orá však statečně dál. V strasti a potu jde na robotu, pro práci všeho se vzdal.

Vzpomíná časem, vábným jak hlasem v síti své lákal jej svět. Orá však tiše na svoji liše, netouží, nehledí zpět.

Orá, jen orá. Pro srdce chorá úsměv i slůvko vždy má. Život má pátky. Však má též svátky! Zdolána hříchu když tma.

Dobře on ví to a je mu líto toho, kdo klopýtá v ní. A proto v práci i krev rád ztrácí, zvěstuje všem, že se dní.

U svého pluhu část splácí dluhu Tomu, jenž na kříži pněl, by ten, kdo k němu co k Pánu svému přizná se, mír v duši měl.

Po tom jen prahnul. Ruku svou vztáhnul po pluhu - smál se mu svět. On však jen dále pro Krista Krále orá a nehledí zpět.

Marie Rafajová

Naše víťazstvá a naše prehry

Pred dvoma rokmi som sa v Anglicku v jednej spoločnosti stretol so svetoznámyim tenistom - wimbledonským víťazom 1972 - Stanom Smithom z USA. Doobeda som ho počúval v jednom malom kostole, kde hovoril o svojich víťazstvách a prehrách v tenise i v živote a o svojej dlhej a kľukatej ceste k Pánu Ježišovi. Večer sme spolu rozprávali - každý o svojom živote, svojich snoch, radoostiach a smútkoch a hlavne o tenise. Zo svojich bohatých spomienok na život s tenisom a v tenise formuloval Stan Smith také tri základné pohľady na tenis a snáď na športovanie všeobecne. Samozrejme je to pozitívny zdravotný aspekt. Potom psychologický - v zmysle adaptácie na kompetíciu - súťažiť s niekým a chcieť vyhrať, nevzdávať sa, vytrvať. Ale najsympatickejší mi pripadá tretí aspekt, ktorý spomínal - naučiť sa vedieť aj prehrávať. Určite to mnohí poznáte aj z vlastnej skúsenosti alebo z TV obrazovky, aké je to mnohorazy ťažké vedieť aj prehrať. Nie každý to dokáže a mnohí aj slávni športovci sa to nikdy nenaučia.

Vyhrávame a prehrávame aj v živote. Každý deň. A priznajme si, nie každý deň je náš víťazný deň. Sú to možno tie malé prehry - zlyhal som nielen ako človek, ale ako kresťan. Strašne radi hľadáme výhovorku. Okolnosti, nevidel som, netušil som, bolo to príliš ďaleko, nemal som čas. Naučiť sa prehrávať nie je myslené zvyknúť si na prehry, ale vedieť si priznať - tak toto bola prehra - to

nebol víťazný deň. Milosrdný Samaritán mal oči otvorené pre potreby druhých. Naše oči nie sú niekedy otvorené. Vidíme hlavne a len naše vlastné potreby a sme strašne zaneprázdnení, aby sme ich stihli všetky splniť. A potom prehrávame, lebo nevidíme alebo sme prázdni.

Aj my lekári v onkologii niekedy prehrávame. Sú úspechy a aj sklamania. Niekedy sa nám zdá, že príliš dlhá a komplikovaná cesta z výzkumného laboratória k záchrane konkrétneho pacienta. Niekedy sme v koncoch, všetky možnosti sme vyčerpali a viac už ich nemáme. Verte mi, že to nie je pre nás ľahké zmieriť sa aj s takouto skutočnosťou.

Spomínam si, že raz sa ma jedna pacientka pýtala - čo robíte, pán doktor, keď vám zomrie pacientka? Samozrejme som smutný a znovu a znovu rozmýšľam prečo. Dalo sa ešte niečo viac urobiť? Urobil som všetko? Viete, a potom je najlepšie byť niekoľko dní sám, keď sa dá. Niekde v Tatrách pod vysokou skalnou stenou, sám a znovu intenzívne precítiť - aký som strašne malý - medzi tými bralami a nekonečnom a Stvoriteľom. A potom sa vrátim a začínam znovu s väčšou pokorou a úctou.

Vždy, keď príde táto pacientka na kontrolu, sa nezabudne s úsmevom opýtať, kedy som bol posledne v Tatrách a či tam často chodím.

Viete, milí čítatelia, nie vždy ten neúspech alebo prehra je skutočne naša prehra. Pred viacerými rokmi ležala u nás na oddelení pacientka, ktorá prežila 4 roky v koncentračnom tábore v Oswiecnzime. Len preto, že bola inej rasy ako to vyžadovali zákony vtedajšieho štátu. Mala vážny nález, pre ktorý ju bolo potrebné operovať. Pamätám

sa, že som si pred tou operáciou tak opakovane hovoril - Pane Bože, len aby to bolo operabilné - už aj preto, že už toľko vytrpela, aby bola teraz už zdravá a šťastná. Žiaľ, nebolo to operabilné, pri najväčšom úsilí - bol to taký pokročilý nález, že sme museli rezignovať. Tak som bol sám v sebe na pokraji revolty - Pane Bože - prečo? Prečo práve ona, však už mala utrpenia dosť. Nebol to víťazný deň. Nemyslím, že to bola moja osobná prehra - skôr uvedomenie si dosahu a limitácie našich možností. Nejak to potom vedie k rozmyšľaniu, k pokore aj v tom, že nerozumieme a tak by sme chceli pochopiť, čo nie je pochopiteľné. "Teraz poznám len málo, ale potom poznám dokonale." Tak aj tieto naše pocity formuluje apoštol Pavol (1K 13,12). My obyčajne chceme lapidárnu spravodlivosť, a to hneď. Prečo táto matka dvoch malých detí má rakovinu a prečo ten zlý, arrogantný a nespravodlivý je zdravý. Určite každý z nás prekonal a prekonáva takýto myšlienkový postup.

Ludia túžia po láske a po šťastí, i keď každý má inú predstavu šťastia. Náš každodenný život je plný malých príležitostí na rozdávanie.

Každý rok, keď sa vraciam domov z veľkonočnej kresťanskej konferencie v Ostrave, cestujem vždy cez Hranice. Tam mám takú tradičnú zastávku na niekoľko minút pri starom Bratskom kostole. Je to asi 300 rokov stará, jednoduchá a architektonicky ani nie veľmi atraktívna budova. Je pekne udržiavaná a ešte stále sa v nej hlása evanjelium. Na úplne prázdnej stene do ulice je jedine nápis "Neboť se nestydím za evanjelium Kristovo" (Ř 1,16). Je to pre mňa vždy také krátke zamyslenie. Behom tých 300 rokov sa všetko okolo menilo - ulice, námestia, budovy, mená

týchto ulíc, hrdinovia, legendy, historické osobnosti - prichádzali a odchádzali do zabudnutia. A tento verš z Biblie tam ostáva stále v nezmenenej forme a platnosti. Vždy mi to tak trochu pripomína podobenstvo o dome na skale a dome na piesku.

Asi pred šiestimi rokmi som sa zase vracal z Ostravy, plný radosti a nejak som v Hraniciach zablúdil. Zastavil som pri policajnom aute a pýtal som sa tam sediacich policajtov na cestu k tomuto kostolu. Povedali mi, aby som ich sledoval, že ma budú navigovať. Keď sme prišli k tomuto bratskému kostolu - zastavil som a aj policajti. Vystúpili z auta a tak som videl, že boli trochu zvedaví. Taká ľudská, nie profesionálna zvedavosť. Tak som sám začal a porozprával som im o pozadí tohoto môjho niekoľkokomínutového zamyslenia na tomto mieste. Pozorne počúvali, potom mi každý podal ruku a prišli mi šťastnú cestu. Ja som cestoval ďalej v radosti aj nad touto malou príležitosťou.

Väčšina ľudí chce lásku, spravodlivosť, slušnosť, ale mám obavu, že s láskou, dobrotou a slušnosťou dnes v našej krajine prehrávame. Prehrávať ale neznamená rezignovať. Láska nikdy neprestáva - hovorí apoštol Pavol v liste Korinťanom. A tak ako láska a dobro samotné, tak ani viera v dobro a lásku sa predsa nemôžu stratiť. Skúsme to teda zajtra znovu, možno práve zajtra bude mať láska a dobro víťazný deň.

MUDr. Ján Siracký, DrSc.

"Milovaním večným miluji tě (Jr 31,3)

Jak se to stalo, že Tvá milost zdvihá do nebes hrstku obtížného prachu, že mi Tvá láska rozprostírá síť, že jsem Tvé dítě?

Z knihy M. Rafajové: ZA NÍM

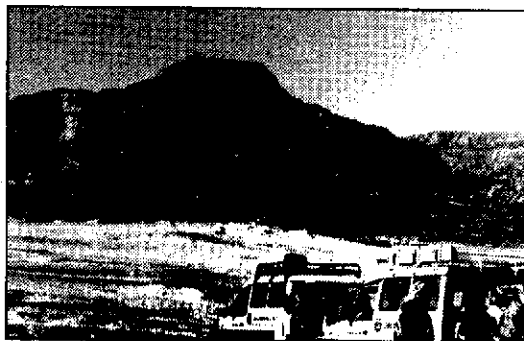
Byli jsme na hoře Sinaj

Bylo to zvláštní nedělní ráno, 5. listopadu minulého roku, když jsme se v Eilat, v nejjihu izraelského městečku u Rudého moře, dověděli o vraždě premiéra Státu Izrael Jicchaka Rabina. Právě jsme se připravovali na zvláštní výlet - do Egypta na horu Sinaj. Bylo nás 49 poutníků "s Bibli v ruce", Čechů a Slováků, a měli jsme za sebou nádherný týden putování Izraelem. Někteří jsme v Izraeli již byli, ale nikdo z nás ještě nebyl tam, kde putoval kdysi před 3 500 roky izraelský národ vedený Mojžíšem. Napětí v přípravě k překročení egyptských hranic a dvoudennímu pobytu v Egyptě bylo ještě zvýšeno nečekanou zprávou o smrti Rabina. Co se bude dít dále? Jaká bude naše další cesta Izraelem, vždyť za tři dny máme odléhat z Tel Avivu?

Za chvíli jsme již na to nemysleli, protože nás uchvátilo nádherné korálové pobřeží Eilatského zálivu Rudého moře, kolem něhož jsme jeli asi 60 km. Šokovala nás egyptská hranice a skutečnost, že místo klimatizovaného autobusu pojedeme šesti gazíky, za volanty některých z nich seděli beduíni. Ještě dobře, že jsme svá zavazadla mohli nechat v eilatském hotelu. Jaký je to zvláštní kout Země? Setkávají se zde čtyři státy: Izrael, Egypt, Jordánsko a Saúdská Arábie. Šířka moře zde nepřesahuje 10 km, a tak vidíme skalnaté hory na druhém břehu, a trasu poutníků přes Faraonovou pevnost a moře do Mekky. Minuli jsme městečko na břehu moře a naše trasa pak směřovala

dalších 120 km do vnitrozemí Sinajského poloostrova. Poznali jsme, co je to poušť, kde jsme sem tam viděli stáda ovcí, koz a velbloudů, volně hledajících nějaké trsy suché trávy. Žádné motely, benzinové stanice, které by nám poskytly solidní sociální zařízení. Jaký to rozdíl proti tomu, co jsme prožívali v Izraeli!

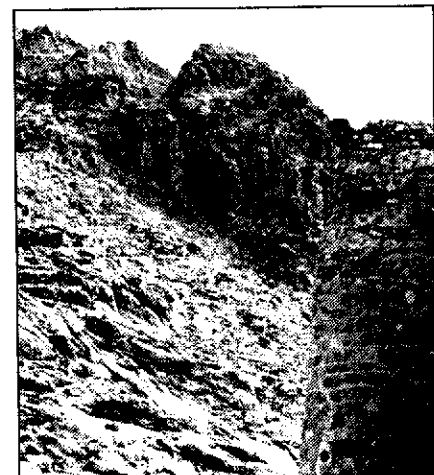
Po tříapůlhodinové jízdě za stísněných podmínek v gazíku jsme konečně vystoupili v turistickém středisku na úpatí sinajských hor. Ani jsme si neuvědomili, že jsme v nadmořské výšce 1500 metrů. Po obědě v malé restauraci, v níž obsluhují pouze muži, jsme se ubytovali v pouštním hotelu a ve dvě odpoledne v turistickém oblečení jsme se vydali zdolat Mojžíšovu horu. Asi 10 km kamenitou cestou nás vyvezly pod horu gazíky a dále jsme putovali pěšky. Dívali jsme se na skalní masiv vysoký 2 642 metrů bez jediného stromu a jakékoliv zeleně. Poutníci prý obvykle na horu vystupují v noci, aby viděli východ slunce, my jsme se rozhodli na výstup za světla, odpoledne, kdy teplota vzduchu byla kolem 25 stupňů. Vystupovali jsme z východní strany, proto slunce bylo za horou, což bylo výborné. Chtěli jsme vidět jeho západ. Stoupali jsme "velbloudí stezkou" a skutečně jsme

potkali pět velbloudů, z nichž čtyři čekali na ty, kteří zaplatí 20 dolarů za svezení na jejich hřbetech aspoň k nejtěžšímu úseku cesty. Na jednom velbloudu se střídavě dva z nás přece nechali vynést.

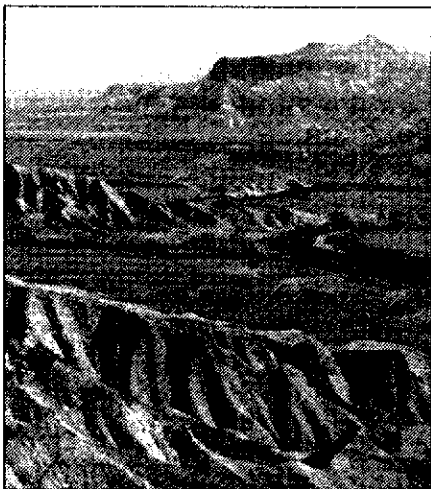
Na této cestě byly tři "bary" - jeden představovala kamenná bouda se dvěma beduíny, kteří poměrně levně nabízeli malé občerstvení. Nikde na Sinaji se alkoholické nápoje neprodávají. Druhá bouda - dřevěná stála na počátku těžkého úseku, na kterém bylo třeba zdolat kolem 750 kamenných schodů, abychom konečně byli na vrcholu s nádherným rozhledem do celé krajiny. Třetí "bar" byl na vrcholu Mojžíšovy hory.

Bylo třičtvrtě na pět. Na obloze nebyl jediný mráček a slunce se chystalo zapadnout. Vystoupilo nás 41, osm se vrátilo dolů, aby je gazík odvezl do hotelu. Začal foukat studený vítr, ale nás hřálo vědomí, že stojíme na místě, kde je několik jeskyň a kde kdysi Mojžíš čtyřicet dnů nejedl a nepil, protože byl v Boží blízkosti. Zde mu Pán Bůh dal na dvou kamenných deskách deset přikázání. Přečetli jsme si je z 2. Mojžíšovy 20. kapitoly, pak jsme zazpívali píseň a dva bratři se pomodlili. Děkovali jsme Pánu, že my smíme žít v jiné době než Mojžíš, a že nejsme pod Zákonem, ale pod milostí. Nejen Mojžíš, ale i Áron, Nádab, Abihú a 70 starších museli na tuto horu vystoupit, když Pán Bůh uzavřel se svým národem Starou smlouvu. Tehdy 6 dní byla hora Sinaj zahalena v oblaku Boží slávy. A kde vůbec dvou až třímilionový národ na ně čekal? Ukazuje se asi 10 km od úpatí hory v údolí takové místo, kde mohl tento národ několik měsíců tábořit a kde je ve skále vysekán obraz telete. Zlaté tele - to byl první čin národa po

Klášteř sv. Kateřiny, v pozadí Mojžíšova hora uzavření smlouvy. Mojžíš z hory nescházel, možná že tam zemřel, "nyní máme jiného boha, který nás vyvedl z Egypta" říkali a Aron tomuto bohu postavil oltář. Náš egyptský průvodce nás překvapil zvláštní verzí o vzniku zlatého telete: "Izrael prý zjistil, že v těchto horách je zlato, tak toto zlato vytěžil a z něho sochu telete odlil." Samozřejmě, že myslící člověk takovou verzí nemůže přijmout. Bible - kterou průvodce nečte (protože je muslim, který čte Korán) - říká o tom, že tele bylo odlito ze zlatých náušnic "žen, synů a dcer", které si nesli z Egypta. Díval jsem se do okolí, odkud asi nasbírali dřevo, aby mohli zlato roztavit, a v jaké nádobě je tavili? A jakým způsobem Mojžíš sochu "spálil ohněm" (2M 32,20)?

Mojžíš sestupoval z hory a nesl dvě kamenné desky. V jeho době nebyla upravena cestička jako je dnes. Kolik hodin mu trvala tato cesta? Nesl desky najednou, nebo po jedné? A jak to bylo s Jozue? Nebyl snad s Mojžíšem až na hoře, nebo ho čekal někde na úpatí hory, ale mimo tábor? Vždyť čteme o Jo-

Negevská poušť

zue, že nevěděl, co se v táboře dělo a přitom sestupoval s Mojžíšem (2M 32, 17n). Mojžíš desky zákona odhodil, když viděl zlaté tele, a ty se roztříštily. Potom znovu šel na horu, aby obdržel desky druhé.

Cestou na Mojžíšovu horu jsem přemýšlel o těchto věcech. Vždyť apoštol Pavel v alegorii (Ga 4,21-27, Žd 12, 18-24) srovnává Sinaj a Sion takto:

Sinaj: otroctví (Hagar)
Izmael - z vůle člověka
zemský Jeruzalém
doba Staré smlouvy

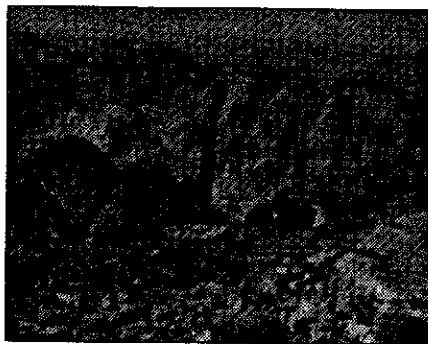
Sion: svobodná (Sára)
Izák - podle zaslíbení
nebeský Jeruzalém
doba Nové smlouvy.

Na Sinaj Pán Bůh uzavřel se svým lidem při prolité krvi zvířat smlouvu, která ovšem znamenala otroctví - bezpodmínečnou poslušnost, na Sionu - v Jeruzalémě byla prolita krev Božího Syna, aby Stará smlouva mohla být v budoucnu se stejným národem nahrazena smlouvou Novou. A tato krev

Božího Syna očišťuje i nás, pohany, od každého hříchu. Boží milost se nyní rozlévá na celý svět.

Slunce rychle zapadlo a my jsme se vydali na cestu dolů. V roklině byla tma a tak se nám hodily svítilny. Ale pak se ukázal Měsíc v úplňku, který nám svítil na cestu dolů.

Druhý den ráno jsme se vrátili opět k Mojžíšově hoře, abychom si prohlédli klášter sv. Kateřiny v nadmořské výšce 1 570 metrů. V tomto klášteře postaveném v roce 527 po Kristu se setkávají tři světová náboženství: židovství, islám a křesťanství. Turistům se zde ukazuje studna, u které se Mojžíš setkal se svou budoucí manželkou - Jetrovou dcerou, a také trnový keř (maliník), podobný tomu, který Mojžíš viděl při setkání s Hospodinem někde v tomto kraji, kde 40 let pásal stádo ovcí. V klášteře je kostel i mešita, rovněž na Mojžíšově hoře, kam chodí vyznavači všech těchto náboženství. V klášteře žije 22 mnichů a je v něm 3 500 starodávných, velmi cenných rukopisů. Zde byl nalezen Codex Sinaiticus ze 4. stol. U kláštera vám beduinští chlapci nabízejí zvláštní kameny - po jejich rozbíjení se objeví na obou částech obtisky trnového keře.

Pohled z Mojžíšovy hory

Cestou do Eilatu jsme se ještě zastavili na beduinském hřbitově, kde jsme viděli, jakým způsobem je označeno místo uložení těla. Jeden kámen je u hlavy, druhý u nohou. Těla směřují k Mekce a beduíni věří, že jednou vstanou z mrtvých. V beduinské vesnici jsme se nemohli zastavit, protože nás táhlo koupání v Rudém moři. Voda měla teplotu kolem 27 a vzduch asi 30 stupňů. Už si dovedeme představit, proč sem přijíždějí po celý rok turisté, aby se v nádherném moři s korálovými útesy mohli okoupat.

Při projíždění Sinajským poloostrovem jsem si pořád dával otázku: skutečně tudy Pán Bůh vedl svůj národ? Kde není zeleň, nejsou oázy, horko ve dne a chladno v noci? Pokud ano, pak je pochopitelné reptání lidu. Muselo to být velice těžké putování, o kterém si u nás doma neumíme udělat představu, dokud Sinaj a pak Negevskou poušť neuvidíme.

Tajomstvo pobožnosti

1Tm 3,16

Je veľa vecí na zemi, ktoré sú ešte pre človeka tajomstvom a tajomstvom aj zostanú. Človek nikdy neobsiahne a nevyškúma všetko, čo je na zemi. Je tiež veľa vecí aj vo vesmíre a na nebi, ktoré nikdy nepochopíme, dokiaľ sme v tele. Boh je príliš veľký a slávny a jeho diela na zemi, vo vesmíre a na nebesiach sú príliš veľké, než aby to ľudia všetko pochopili. To isté platí o poznaní Boha a o tajomstve pobožnosti.

Boh bol dlho tajomný, nepochopiteľný, také boli aj jeho plány pre ľudí. Boh

sa začal približovať k ľuďom prostredníctvom svojho Syna (Žd 1,1). Všetko, čo Pán Ježiš hovorí k ľuďom, je posolstvo z "prvej ruky": *Zjavil som tvoje meno ľuďom... Ale vás som nazval priateľmi, lebo všetko, čo som počul od svojho Otca, oznámil som vám.*

Uvedený 16. verš v sebe skrýva obrovské tajomstvo. Keby sme nemali dar Ducha svätého, nikdy by sme mu neporozumeli, zostal by tajomstvom aj pre nás. Ale nám Boh toto tajomstvo zjavil skrze svojho Ducha. *Lebo Duch spytuje všetko, aj hlbiny Božie.* (1K 2,10). Božie dielo záchranu je tu vykreslené v šiestich obrazoch od začiatku až do konca. Do popredia tu vystupuje viac vecí: Božie zjavenie - anjeli - pohanské národy - evanjelium - celý svet - Božia sláva. Hlavnou postavou vo všetkých obrazoch je Pán Ježiš Kristus.

Pán Boh prebýval v nebesiach od večnosti, skrytý vo svojom večnom subjekte... Potom stvoril zem, krásnu zem a človeka. Rajskej človek zhršil... V Adamovi padlo ďalšie pokolenie, tým sa vytvoril objekt pre Božiu lásku. Boh miloval ľudí aj po páde, ale zjavoval sa tajomne: v ohni - v oblaku - v búrke - vo víchrici - v horiacom kríku... asi 4 000 rokov - potom v Synovi.

Boh zjavený v tele

Boh bol, je a zostane duchovnou bytosťou, ale ľudia ho ako takého nemohli pochopiť a poznať. Boh však už nemohol ďalej skrývať a dusiť lásku k ľuďom. Chcel s človekom hovoriť, chcel ho pohladiť - chcel, aby človek videl a pohladil Boha. Stal sa div divúci... Boh obliekol na seba ľudské telo - narodil sa ako človek - druhý Adam - sám Pán z neba. A tak mohli ľudia vidieť Boha v tvári Pána Ježiša, mohli s ním hovoriť a dotýkať sa ho. Mocný

Boh bol zahalený v slabom ľudskom tele. Tak bude raz zahalený do Kristovej slávy každý hriešnik, ktorý verí v neho.

Ospravedlnený v Duchu

Je dvojaká spravodlivosť: Božia duchovná a ľudská telesná... Pán Ježiš nebol, nie je a nikdy nebude plne pochopený od všetkých ľudí. Jeho súčasníci nevideli v ňom to, čím On vo skutočnosti bol. Ani dnes v ňom ľudia nevidia to, čím On v skutočnosti je. Tiež jeho spasiteľné dielo nie je plne pochopené od všetkých ľudí. On bol čistý, svätý, dokonalý. Ľudia ho ignorovali, posmievali sa mu a hovorili, že má démona. Pán ich poznal skrz-naskrz a povedal, že chvály od ľudí neprijíma ani uznanie. V očiach ľudí spravodlivý nebol. Boh ho však uznáva a verejne ospravedlňuje: *Toto je ten môj milovaný Syn, v ňom sa mi dobre zaľúbilo!* Bol ospravedlnený Bohom v Duchu.

Zjavený anjelom

Nebeské stvorenie, anjeli, vždy poznali Pána Ježiša ako duchovnú bytosť - Božieho Syna, slávneho a mocného, bol od večnosti s nimi v sláve, ale nepoznali ho ako Syna človeka. Pri narodení Pána Ježiša prišlo nebeské vojsko, anjeli, do betlehemskej maštale pozrieť sa na Boha zjaveného v tele, ešte nikdy ho takého nevideli. Anjeli prví pochopili, prečo Pán Ježiš prišiel na zem v tele. Kričali: *Sláva na výsostiach Bohu a na zemi pokoj, v ľudoch zaľúbenie.* (L 2,14). Bol zjavený anjelom, ale aj všetkým ľuďom. Ľudia ho však nepoznali a neuznali ako Boha zjaveného v tele.

Kázaný pohanom

Chronologický postup ukazovania sa Boha v ľudskom tele pokračuje: Pán Ježiš bol poslaný najskôr k izraelskému národu, oni ho celonárodne ako Me-

siáša neprijali, preto sa obrátil k pohanským národom. Bezmála už 2 000 rokov sa káže zvesť o záchrane hriešnikov v krvi Kristovej, po celej zemeguli sa šíri táto radostná zvesť. Ukrižovaný a vzkriesený Kristus je stredobodom a vrcholom všetkých kázní, modlitieb, piesní a meditácií. Svet nepotrebuje náboženstvo, ale potrebuje Krista. Všetci ľudia sa dnes zaoberajú Kristom, či už v tom pozitívnom, alebo negatívnom zmysle. Na jednej strane zemegule sa robí všetko možné preto, aby sa zvesť o Kristovi šírila do celého sveta a na druhej strane niektoré národy robia všetko možné preto, aby zvesť o Kristovi bola umlčaná...

Uverené mu na svete

Kázanie o ukrižovanom Kristu a šírenie radostnej zvesti na zemi nebolo a nie je daromné. Zasiate semeno evanjelia vzklíčilo a rastie. Uchytilo sa v srdciach ľudí aj napriek tomu, že bolo po ňom veľmi šliapané. Pán Ježiš povedal v J 17,25 dve veľké prorocké: *Spravodlivý Otče, svet ťa nepoznal... ale ja som ťa poznal, aj títo poznali, že si ty ma poslal.* V jednom je veľká obžaloba - v druhom veľká nádej. Nikdy nebola taká doba, aby celý svet razom uveril v Pána Ježiša. Vždy bude na svete pšenica aj kúkoľ, situácia však už vyzerá tak, že nie je kúkoľ medzi pšenicou, ale pšenica medzi kúkoľom.

Hore vzatý v sláve

Pán Ježiš prišiel z neba od Otca, vykonal na zemi veľké dielo spasenia a zase tam odišiel. Jeho príchod bol predivný, aj odchod zo zeme bol taký. Na zemi žil 33 rokov, z toho len tri roky vystupoval ako Mesiáš. Za tri roky na zemi vybudoval tak obrovské dielo - cirkev, že prešlo temer 2 000 rokov, a cirkev z milosti Božej stojí dodnes, ba čo viac, cirkev rastie deň čo deň. Až bude

raz vytrhnutá k Pánovi do neba, bude to zástup, ktorý sa nedá spočítať ani modernými počítačmi, ale Pán vie, koľko ich je, On pozná každého podľa mena.

Blahoslavený každý kto vie, že patrí do cirkvi Pána Ježiša a vie, že jeho meno je zapísané v knihe života.

pk

K vraždě Jicchaka Rabina

V úterý, 7. listopadu 1995, druhý den po pohřbu Jicchaka Rabina, jsme projížděli telavivským náměstím, kde v sobotu večer 4.11. na premiéra vystřelil Jigal Amir. Na náměstí stáli lidé, byly zde položeny květy, hořely svíčky a náš autobus se krokem prodíral množstvím aut jedoucích ve třech pruzích. Zármutek zachvátil celý národ. V hotelích utichly reproduktory a v letadle se nám také posádka omlouvala za to, že neuslyšíme hudbu a že obrazovky zůstanou tmavé. Při výjezdu z náměstí jsme viděli velký nemocniční areál, kde po převozu premiér zemřel. Pachatel, 27letý židovský student práv, syn vykladače Tóry (rabína) a učitelky zdravotnické školy, ke svému činu po zatčení řekl: "Dostal jsem příkaz od Boha, abych ho zabil."

Jicchak Rabin byl zavražděn, protože usiloval o smíření mezi Izraelem a jeho arabskými sousedy a o trvalý mír v celém regionu. Byl zavražděn na stotisícovém shromáždění svých přívrženců poté, co spolu s nimi dozpíval šir hašalom (píseň míru), jejíž text četl z listu papíru, který pak dal do kapsy.

Několik dnů před tímto atentátem jsme projížděli Golanskými výšinami.

Viděli jsme nové město Kazrin, kde žije asi 12 000 židovských obyvatel, rozsáhlé vinice s velkými vinařskými závoďy. Milión přistěhovalců by se zde mohl usadit, řekl nám před rokem průvodce. Nyní se pro 15 000 osadníků z Golanských výšin staví náhradní městečko někde v jordánském údolí. To má být cena míru se Sýrií a Libanonem.

Byli jsme v Betlémě a s pocitem bolu nám naše průvodkyně, paní Aviva, řekla, že není jisté, zda další skupina věřících lidí "s Biblií v ruce" bude moci toto město navštívit, protože zde bude palestinská samospráva. Před hrobkou Ráchel v Betlémě už před rokem byly betonové ochranné panely.

Jicchak Rabin rozlišoval mezi národem Izraele (Am Israel) a zemí Izraele (Erec Israel). Dával přednost národu před zemí, proto usiloval zajistit mírový život třeba i na zmenšeném prostoru. Jeli jsme stovky kilometrů kolem hranic s Jordánskem a mohli jsme poznat, jak důležitý je tento mír. V Eilatě je ve městě přistávací dráha letadel. Divali jsme se na ni z okna hotelu. V důsledku míru s Jordánskem se připravuje výstavba nového letiště přímo v údolí mezi Izraelem a Jordánskem, které by bylo společné pro oba státy. Izrael je za dobu 45 let nepřátelství s okolními státy vyčerpán. Lidé si nic tak nepřejí, jako mír. Byli jsme na návštěvě našich známých v Jeruzalémě, kde se sešlo několik rodin intelektuálů, kteří (a to bylo těsně před atentátem) nám řekli, že nechtějí, aby jejich synové a dcery, vnukové museli čekat na smrt někde v boji s terorismem. Rabin spolu s vládou usilovali usmířit se s Palestinci. Je to těžký problém: dva národy si přejí žít na tomtéž území. Jak vymazat století nepřátelství a krvavých střetnutí? Jak zamezit tomu, aby byl ukončen nový druh války -

poslání teroristů kamikadze, žijoucí bomby, odpovědné za smrt tolika Židů!

V Jeruzalémě jsme se setkali s bratrem Tomi Levinem z mesiášského sboru v Jeruzalémě, který jsme navštívili. Řekl nám o druhém pohledu nábožných Židů i Židů věřících v Pána Ježíše Krista jako v Mesiáše. Nikdy v starozákonní historii Izrael neodevzdával území, které mu Pán Bůh dal do dědictví, svým nepřátelům dobrovolně, bez boje, jak se to děje nyní. Kde se Palestinci zastaví? Nebudou trvat na tom, že Jeruzalém bude jejich hlavním městem? Jaké procento národa souhlasí s mírovou politikou za cenu vytvoření palestinského státu na území dnešního Izraele? Jak budou žít židovské obce na palestinském území? Bude skutečně pokoj? Nebudou Židovští "utečenci" z vlastní země? Oficiálně se uvádí, že asi 10 % obyvatelstva vraždu Rabina uvítala.

Někteří ortodoxní Židé věří, že nejsou náhodná první a poslední hebrejská písmena jména Jigal Amir - Jod a Reš -, která jsou též hebrejskými iniciálami Jicchaka Rabina. Jestliže se odstraní, zůstane z vražova jména Gal Ami, což znamená "zachránce mého lidu". Tak vlastně Amir osvobodil židovský lid. Zcela odlišný názor mají někteří rabíni, podle nichž byl premiér Rabin Mesiášem, synem Josefovým. Podle určitého učení to má být vůdce, který zemře za židovský lid a připraví tak cestu pro duchovnějšího Mesiáše, syna Davidova, který přijde.

"Všeobecné politické ovzduší v Izraeli je rozpálené do takové míry, že nejbližší vraždu lze tušit téměř za rohem," napsal R. Assor z Jeruzaléma. Víme, že Izrael je ručkou na Božích hodinách, která nám připomíná, že

příchod Páně se blíží. Další historii Izraele nemusíme předvídat my, protože je zapsána v Písmě. Jenom jsme překvapeni, že prorocká slova jsou naplnována právě takovýmto způsobem.

jos

Albert Einstein a pokora

Zdánlivě pojmy, které nemají žádnou vzájemnou souvislost. Ale tak se to jeví jen neznalému a povrchnímu člověku. "Největší mozek" světa kladl na pokoru nesmírný důraz. Bez pokory není pravého poznání - tak bychom mohli shrnout jeho život. Snad nám v tom pomůže i následující úryvek z knihy M. Mihulové a M. Svobody "Vědomí pokory":

Mluvit se naučil mnohem později než jeho vrstevníci a rodiče se dokonce obávali o jeho normální duševní vývoj. Učitelé základní školy jej hodnotili jako mentálně zaostalého nespolečenského introverta, neustále zahloubaného do svých bláhových snů. Einstein sám spatřoval ve svém opožděném vývoji v dětství jednu velkou výhodu. Říká, že průměrný dospělý člověk většinou vůbec neuvažuje o problematice prostoru a času. Vše, co jej z této oblasti zajímalo, odhaloval především v dětství. Einstein se s ohledem na zpomalený vývoj začal touto problematikou zabývat až v dospělosti a mohl tak přirozeně pronikat hlouběji než dítě.

"Lidé mívají dojem, že vědecká teorie vzniká shrnutím velkého množství jednotlivých poznatků a ty pak dávají podklad pro formulaci empirických zákonů, z nichž se dále tvoří zákony obecné. Takový pohled ale zamlčuje důležitou roli, jakou ve vědě hraje intuice. Lidský rozum pracuje tak, jako když začátečník ve hře na klavír vytukává

k jeho opravdovému poznání je rovněž hluboká pokora. Slova Alberta Einsteina, týkající se poznání světa, plně platí i pro poznání jeho Tvůrce. Kéž si to vždy uvědomujeme!

Vítame ekumenický preklad Novej zmluvy do slovenčiny

Preklady Písma svätého z pôvodných rečí do jazykov národov robili od počiatku kresťanstva jednotlivci, ktorým záležalo na tom, aby slovo Boha živého priamo oslovovalo všetkých ľudí - ako ono je určené všetkým. Tie preklady bývali vzácné a mali neraz význam nielen pre veriaciach, čo hovorili určitým jazykom, ale aj pre ostatných v tomže národe. Z klasických prekladov bol pre dlhé storočia oslovením Európy preklad Písma do latinčiny, ktorá sa vtedy všeobecne používala. Tento preklad sa spája s menom cirkevného otca Hieronyma a je známy pod menom Vulgata. I keď prešiel postupnými mnohými opravami a úpravami (až po poslednú Neovulgatu), bol to taký dobrý preklad, že mnohí si ho zamieňali až s originálom.

A čo povedať na veľkolepé dielo našich slovanských predkov Konštantína a Metoda, ktorým preklad Písma do staroslovenčiny znamenal priam epochu vo vývine národa, ako neskôr pre nemecký národ sa stal epochálnym preklad Martina Luthera a pre český i slovenský národ preklad Kralickej Bibliie koncom 16. storočia!

Za všetkými týmito prekladmi boli jednotlivci, prípadne ľudia poverení jednou cirkvou, aby preklad pripravili.

Tak sa došlo na Slovensku k prekladom, ktoré zvlášť podnietili cirkev rímsko-katolícka a cirkev evanjelická a k prekladu Bibliie profesorom Jozefom Roháčkom. Robili to samostatne a prekladmi úspešne oslovil členov svojich cirkví. I menšie cirkvi sa k týmto prekladom pridali.

V 20. storočí sa objavili tendencie vytvárať preklady tak, že sa na ich tvorbe zúčastňujú prekladatelia z rozličných kresťanských cirkví alebo skupín. Z nich je spomenutiahodný veľmi cenný preklad tzv. Jeruzalemskej Bibliie (pôvodne do francúzštiny, neskôr preložený aj do iných jazykov).

Na tento trend sme nadviazali aj u nás, keď sme sa pred niekoľkými rokmi podujali vytvoriť **slovenský ekumenický preklad Bibliie**, podobne ako ho v tom čase pripravovali i cirkvi české do češtiny. Český ekumenický preklad vyšiel, a to tak, že obsahuje Starú i Novú zmluvu (Starú zmluvu aj s deuterokanonickými knihami, protestantmi menovanými "apokryfy"). U nás na Slovensku boli zriadené dve prekladateľské komisie, jedna pre Starú zmluvu, druhá pre Novú zmluvu (a pre deuterokanonické knihy Starej zmluvy). To znamená, že pre prácu prvej skupiny základným textom, z ktorého sa prekladá, je hebrejské znenie Starej zmluvy, pre druhú skupinu je to grécke znenie Novej zmluvy a grécke znenie Deuterokanonických kníh Starej zmluvy, zachovaných v tzv. Septuaginte.

Práca už trvá niekoľko rokov. Je však nesmierne potešujúce, že už **môžeme ohlásit ukončenie dvoch častí prekladu, a to Novej zmluvy a Žalmov**, ktoré v týchto dňoch sa majú dostať na knižný trh. Možno to označiť za sviatok nie jednej cirkvi, ale všetkých kresťanských cirkví na Slovensku, lebo

tento preklad je určený na štúdium i na používanie vo všetkých cirkvách.

Ekumenický preklad odporúčame do pozornosti z niekoľkých dôvodov:

1. Predne je to preklad, robený na základe pôvodiny Novej zmluvy, teda z gréckeho jazyka. Prekladatelia pri svojej práci používali overené moderné vydania pôvodiny, ktoré využívajú všetky poznatky o tom, akú podobu mala pôvodina Novej zmluvy. Pritom sa dávali primerane poučiť i inými prekladmi, ktoré priam slovo za slovom navzájom porovnávali, kým sa rozhodli, ako čo najlepšie vyjadriť odkaz, ktorý má z nášho prekladu oslovíť slovenských kresťanov.

2. Na preklade majú účasť vskutku všetky cirkvi. I keď v samotnej komisii (ktorá mala v niektorých rokoch až do 18 členov) neboli všetky zastúpené, prv než sa komisia dopracovala k ňou navrhovanému zneniu, návrh prekladu sa dostali nielen do cirkvi rímsko-katolíckej, grécko-katolíckej, evanjelickej a.v., reformovanej, cirkvi bratskej a adventistov siedmeho dňa, z ktorých boli prekladatelia, ale aj do ďalších cirkví, ktoré podali svoje pripomienky k zneniu prekladu (teda prišli pripomienky z Právoslavnjej cirkvi, Bratskej jednoty baptistov, Evanjelickej cirkvi metodistickej, Apoštolskej cirkvi, a z Kresťanských zborov). Bolo veľmi zaujímavé tieto pripomienky nielen čítať, ale s nimi ďalej pracovať. Na mnohé upozornili. Prirôdzené, všetky neboli prijaté, lebo neraz odrážali rôzne teologické znalosti a zameranie autorov. Boli však cenné, ba stimulujúce aj pre samu komisiu, ktorá bola za ne vďačná cirkvám, ktoré ich poslali.

Tak vznikol preklad, ku ktorému sa môžu vskutku hlásiť všetky cirkvi.

3. Preklad sa robil pri odlišných znalostiach prekladateľov (rečových i teologických), ale vždy pri vzájomnom rešpektovaní rozličnosti prístupov i náhľadov. Nebolo náhodné, že sa práca vždy začínala modlitbou a že prekladatelia sa považovali za skutočných bratov, ktorým príslušnosť k rozličným cirkvám nebola dôvodom k akémukolvek antagonizmu, ale podnetom na to, aby spoločne upreli pohľady na Bibliu z rozličných strán. - V tomto smeru bolo priam povzbudzujúci do komisie prichádzať a pracovať spoločne. **Cítili sme, že spolu patríme, že nás spája láska Kristova.**

4. Pri práci bola stále zvláštna kontrola trvalého úsilia o to, aby preklad bol v reči, ktorá síce je rečou biblickou, ale schopnou oslovíť starých i mladých. Preto po prvých návrhoch prekladu zúčastňovali sa na ňom aj znalci jazyka a podali premnohé pripomienky, ktoré sa podľa možnosti a potreby zapracovali. Veríme, že preklad bude znieť ako primeraný pre celý náš národ a že bude v budúcnosti jedným zo spojív rečovo odlišných skupín v národe. (Toto bolo významné najmä v tých častiach prekladu, v ktorých určité spoločenstvá v cirkvách boli navyknuté na jeden alebo druhý výraz, pojem a bolo treba ho nahradiť nejakým spoločným bez toho, aby to jedných alebo druhých urážalo. (Znázorníme to: považujeme za odvážny síce ale - veríme - prijateľný spôsob prekladania gréckeho výrazu *thysia*, ktorý sa v cirkvi rímsko-katolíckej prekladal všade ako "obeta", v evanjelickej prekladoch ako "obeť". V novom ekumenickom preklade používame obe možnosti, a to podľa toho, či sa má opísať obetný akt, ktorý je "obeta", alebo to, čo sa obetuje, to je "obeť". Prekladáme preto: "Ježiš Kristus priniesol

svoje telo ako "obeť" - "Ježiš Kristus vykonal obeť". Tento príklad uvádzame ako typický pre ekumenické úsilie v nádeji, že preklad nebude cudzí ani jednému spoločenstvu v našom národe.

5. Pri prekladaní sme dostávali cenné pokyny z vedenia Spojených biblických spoločností (United Bible Societies), keďže sme pracovali v rámci Slovenskej biblickej spoločnosti. Navdávali sme na najlepšie skúsenosti biblických spoločností i pri prekladaní, i pri vydaní Novej zmluvy.

Tak vznikol preklad, ktorý popri doteraz používaných prekladoch, môže byť v každej cirkvi jedinečným podnetom k štúdiu Biblie ako Božieho slova a k misii. Keď ho odporúčame všetkým, prosíme Pána cirkvi, aby vyjial svoje požehnanie na toto dielo a aby ho sám urobil vpravde ekumenickým, totiž aby z neho vanul Duch Boží tak, že jeho oslovenie pochopia a prijímú všetci.

Z poverenia výboru Slovenskej biblickej spoločnosti vypracoval Prof. Dr. Karol Gábriš.

Boží plán s Izraelom

(Na okraj publikácie bratří Bergerů)

Je zřejmé, že vznik mesiášských sborů v Izraeli a mezi židovskou diasporou je signálem pokročilé doby v dějinách spásy. Jejich existence je svědectvím pro celou Kristovu církev. Nápadně se množí nejen antikristovská znamení, ale také nové věci ve prospěch evangelia a jeho šíření.

Mesiášští Židé mají zřejmě mnohem větší eschatologický rozměr svého chápání biblických skutečností. Prožívají víc úzkostí, jsou v tlaku z mnoha stran,

ale je u nich vyvinuta silná naděje. Tuší blízkost událostí, o nichž hovořil Pán Ježiš (Mt 24; L 21). A hledají zde své místo. Možná, že ještě docela nevědí, jsou-li opravdu součástí současné církve Kristovy nebo už tím předpověděným ostatekem věřícího Izraele. Je možné, že třeba i předbíhají událostem.

To nám vyniklo při návštěvě Izraele, kdy naši skupinu navštívil v prosinci 1994 zástupce jeruzalémského sboru. Po všem, co oni i jejich předchozí generace prožily (a nebyl to jen holocaust), Židé byli vystaveni nesčíslným pogromům, nenávisti a ponižování po celé ty dva tisíce let. Žel, že to bylo převážně ze strany tzv. "křesťanů". Židé nedovedou dost dobře rozlišit a je jim to dost nejasné, že zdaleka ne všechno, co neslo jméno "křesťanství" také opravdu křesťanstvím bylo. Nechápu, že těch opravdu Božích lidí byla vždycky jen menšina a to ještě menšina vládnoucí "cirkví" utlačovaná. Z našich dějin to známe velice dobře.

Je bolestné, že i německá Lutherova reformace je poznamenána nepochopením až i nenávistí vůči Židům. Martin Luther předpokládal, že Židé budou první, kteří radostně přijmou osvobozující moc evangelia. Neznal do hloubky židovské myšlení, jejich niternou vázanosť na Mojžíše. To zastření, které jim dodnes brání vidět a pochopit.

Bratr Berger je natolik ovlivněn těmito bolestnými událostmi, že se dokonce jakoby domníval, že církev (v době, kdy ještě žili apoštolé) se neměla oddělit od synagogy. Pověděl např. (str. 6, poslední věta: "biblicky viděno - první oddělení od Izraele je kletbou...") Skutečnost je však taková, že věřící křesťané (a to byli téměř výhradně židovského původu) byli v Jeruzalémě exkomunikováni. Ve Sk 8 čteme, že "mnozí se

rozprchlí..." ovšem kázali dál všude tam, kam přišli. Musela se naplnit slova Pána Ježíše, že učedníci půjdou počínaje Jeruzalémem dál až do posledních končin světa. Toto pronásledování ze strany synagogy znamenalo ve skutečnosti otevřené dveře pro šíření evangelia.

Apoštol Pavel mluví o rozboření dělící hradby, o novém Kristově lidu, v němž budou věřící ze Židů i z ostatních národů. Ví však i o duchovní budoucnosti Izraele. Píše o tom v Ř 9-11. Ale to je ještě budoucnost. Bude ho předcházet hluboké pokání v celém Izraeli (Za 12). A pak se naplní i slib Oz 1,10: "A stane se, že místo toho, kde řečeno jim bylo: Nejste vy lid můj, že řečeno jim bude: Synové Boha silného a živého jste." A řada jiných nádherných zaslíbení.

Zatím jsou tedy v proudu veliké události v životě tohoto lidu. Mají svůj stát, obnovil se jazyk otců, všude se buduje. Je však zde i nutnost tvrdě se bránit se zbraní v ruce. Jako za dob Nehemiášových: v jedné ruce pracovní nástroj a v druhé zbraň. A co židovské svátky? Je to hřích, že je nedodržíme? Vstupovali bychom tak do výsostné oblasti tohoto lidu. To je omyl adventistů s pokrmu a sobotou. Izrael je Izrael a Církev je Církev.

Chápeme solidaritu našich mesiášských bratří se svým lidem. Víme, že svá shromáždění konají v sobotu, že používají hebrejské řeči a že dávají obřezávat své syny. Co mohou dodržovat s dobrým svědomím, to dodrží. Jisté to nechápu jako podmínku své spásy. Vědí, co je spasitelná milost. Mají křest i Památku (Večeře) Páně. Mám pocit, že my nežidé bychom se mezi nimi, v jejich shromáždění cítili naprosto dobře. Předpokládá to ovšem znát a res-

pektovat jejich zvláštní poslání mezi židovským národem.

Na 40. straně br. R. Berger píše: "Víme, že ve středu Božího srdce spočívá touha po smíření se všemi lidmi. Trvá to od doby, kdy Adam zhřešil. Tehdy Bůh započal se svým plánem spásy, aby smířil lidi se sebou a mezi sebou navzájem. Proto poslal na svět Ježíše. Pavel říká: Svým křížem smířil židy i pohany. Ale historie ukazuje pravý opak - rozdělení, které trvá až do dnešního dne..."

Kříž Pána Ježíše je opravdu obětí smíření. Je také podmínkou smíření mezi Židy a těmi ostatními. Platí to ovšem jen pro ty, kdo tuto oběť přijali. Jinak je kříž Kristův také znamením rozdělení. Víra se spojuje s vírou. Nelze se domnívat, že toto spojení platí obecně a beze všeho.

Sám nesdílím názor některých i vážných křesťanů, že Církev je duchovním Izraelem. Někdy se mluví o duchovním Izraeli a o duchovním Jeruzalému. Ne, Izrael je zvláštní útvar, jsou to Abrahmovi potomci podle těla, jejich je Zákon, jejich jsou i zaslíbení, která se vztahují k jejich budoucnosti. Věřím v platnost všech prorockých slibů, které mluví o Izraelské zemi, o lidu, který se v ní už usadil a který do země otců ještě přijde. A rovněž Jeruzalém považují za město, na kterém se naplňují dávná proroctví. Je a zůstane navzdory dnešní napjaté situaci srdcem izraelské země nejen politickým, ale i duchovním.

Události nezadržitelně spějí k závěru této "doby milosti". Na Kristovu církev čeká druhý příchod Páně - na věřící ostatků Izraele nová budoucnost a nové poslání. Být misijním národem světa.

Nyní je nositelem této dobré, radostné zprávy Kristův lid. Je čas léta Páně

vzácného, jak prohlásil Ježíš v Nazaretě (L 4,19). A toto evangelium, s výrazným poukazem na Mesiáše, toho předpovědného Mojžíšem i proroky káží se vši láskou a opravdovostí naší mesiášští bratří svému židovskému lidu.

Josef Vacek

Problém nezaměstnanosti a co když ztratím místo?

Jak se s tím vyrovnat?

Když vidím tohoto muže, jak sedí u svého psacího stroje, musím si pomyslet: "Už 38. žádost. Ubohý hoch! Vždyť už přece není nejmladší. Najde se pro něj ještě práce?" Tato myšlenka mne tlačí, protože sám také ještě pracuji. Ale mnozí z nás se mohou cítit zasažení osobně a vědí z vlastní zkušenosti, co to znamená být nezaměstnaný a psát žádost za žádostí.

Zpočátku ještě důvěra

Většinou máme ještě naději a doufáme: "Během dvou nebo tří měsíců budu mít zase práci!" Ale každým dalším neúspěšným pokusem se optimismus zmenšuje. Pocit vlastní hodnoty mizí někde ve sklepech.

Vzpomínám na svého přítele. Posteskl si, že přitom prožil také krizi v rodinném soužití. K tomu pak přistoupila finanční omezení. Životní standard se nedal udržet.

Největší omezení

Ještě horší než finanční omezení bylo pro něj častokrát snášet vnitřní boj mezi odporem a beznadějí. Když se vám zdá být tunel nekonečný, působí budoucnost depresivně. No future! - Bez budoucnosti!

Povědět o své situaci!

Jak to bylo dobré, že můj přítel do-

dokázal o svém problému promluvit a všechno přednést svému příteli a také Bohu! I když možná nevíme o někom vhodném, Bůh nás zve k rozhovoru, mnohdy na místě, kde bychom s tím ani v nejmenším nepočítali. Tak jako po období sucha se dešťová voda stéká na nejnižší místo, právě tak i Bůh nás oslovuje v naší nehlubší nouzi. I když je začátek ještě tak malý a nezřetelný, měli bychom v klidu začít s tímto rozhovorem.

Bůh o mne stojí

Pro mne je to obrovská jistota: Právě když lidé nestojí o mne, o mou pracovní sílu a mou účast - Bůh mne chce. Přijal mne. I kdyby mne měla společnost odepstat, protože už nedovedu podávat požadovaný výkon, Bůh nikoho neodepisuje.

Můj přítel vypsál následující zkušenosti ze své nezaměstnanosti: "I jako nezaměstnaný mohu být užitečný. Práce a plat ještě nedělají člověka. Ochota pomáhat a rozdávat dál lásku plní můj život novým smyslem."

Přeskočit zeď

Je to podobně jako v Ž 18,30, kde žalmista popisuje svou zkušenost s Bohem: "S Bohem mohu přeskočit zeď!" Pán Bůh nás vybízí, abychom mu důvěřovali za všech okolností a tak dokázali přeskočit vlastní zeď skleslosti a smyslové prázdnoty. I kdyby to měla být 38. nebo 83. žádost: Se svým Bohem přeskočím i tuto překážku. Bůh na to stačí.

A pak nepotřebujeme žádné další pomůcky - jako třeba útek k alkoholu. A Bůh nás oprostí od utkvělé představy, že jsme hodni jen toho, co dokážeme a co si můžeme dovolit. Naši hodnotu určuje Boží láska. Jsme mu tak drazí, že pro nás obětoval svého vlastního Syna Ježíše Krista.

Dveře ke svobodě

Jedno přísloví říká: "Dveře ke svobodě se dají otevřít jen zvenčí!" To platí i pro nás, cítíme-li se jako zajatci neviditelných zdí. Pán Ježíš otevřel dveře pro nás. Dodejme si odvahu zazvonit u nich. Dveře se dají otevřít. Neboť Pán Ježíš říká: "Já jsem dveře, kdo mnou vchází, bude spasen, vejde a vyjde a pastvu nalezne!" (viz J 10,9).

Hansgeorg Panczel
Botschafter des Friedens

Toto téma je vysoce aktuálne pro mnohé z nás. Ještě před několika lety naše generace tento problém vůbec neznala a ani netušila, že to může být náš problém. Byla pracovní povinnosť a nikdo sa nemusel o své místo bát. Měl je jaksí zabezpečeno. Dnes je situace úplne jiná. Je třeba na ni reagovať a pomoci tým, pro které je tato situace hořkou skutočnosťou. Co dělat v podobné situácii? Jistě, člověk se má modlit a svůj problém přednést Pánu a věřit, že On o mně ví. Samozřejmě má chodit na místa, která jsou k tomu určená, tedy na Úřad práce a tam se o práci ucházet. Ale v případě křesťana by to také měli vědět starší sboru nebo bratří či sestry, ke kterým mám důvěru. Jednak proto, aby mi pomohli nést mé břemeno a dodávat mi odvahu jít dál, jednak proto, že možná někdo ze spolubratřů najde někde cestičku, jak tento můj problém vyřešit. A v nouzi nejvyšší by sbor mohl také pomoci překlenout období finanční tísně. Víme, člověk někdy těžko sám překonává určitý pocit hrůzy a nechce přiznat vlastní neúspěšnosť. Ale mezi Božím lidem by to tak být nemuselo a ani nemělo. Nebo jsou slova o vzájemném poutu lásky a o vzájemném nesení břemene jen pouhou zbožnou fráží?

Vzhledem k závažnosti tohoto tématu bychom chtěli povzbudit všechny bratry a sestry, kteří touto životní zkušeností prošli, aby se o ni podělili s ostatními a napsali nám, jak je Pán Bůh i touto situací provedl či provádí. Třeba právě vaše zkušenost někomu pomůže a bude pro něho příkladem a povzbuzením.

N I C

Tu se všichni chopili představeného synagógy Sosthena a bili ho přímo před zraky soudce, ale Gallio tomu nevěnoval pozornost.

(Sk 18,17)

14. července 1789, v den, kdy padla Bastila, napsal francouzský král Ludvík XVI. do svého deníku jediné slovo: "Nic!" Nevěděl král nic o bouři kolem státní věznice, čímž byla rozpoutána francouzská revoluce? Nejpravděpodobněji se však toho dne nekonal žádný hon, ani hostina či jiná zajímavá akce - proto to "nic" v jeho deníku. Ubohý člověk - tato revoluce ho stála život! Je nespočet lidí, kteří žijí podobně jako tento francouzský král. Ty nejdůležitější události jdou mimo ně. Syn Boží, Pán Ježíš Kristus, přišel na tuto zem a zemřel za hříšníky na kříži - ale oni si do svého deníku píšou "Nic!" Bůh se neustále znovu pokouší přesvědčit je o jejich hříšnosti a přimět je k obrácení - ale v jejich deníku je napsáno opět "Nic!" Podobají se římskému prokonzulovi Galiovi, který se odmítal zabývat náboženskými otázkami Židů a křesťanů.

Nepatříš náhodou k této kategorii lidí? Kéž bys procítil dříve, než bude pozdě!

Näher zu Dir 96

4. STVORENIE SVETA

Základ základov

Prvý verš Genesis je základným veršom Biblie tak, ako je prvých 11 kapitol knihy Genesis základom tejto knihy. Verš 1M 1,1 hovorí o Božom stvorení vesmíru. Stvorenie je základom všetkých základov. Ak človek opravdovo verí obsahu tohto verša, nebude mu ťažkým veriť ďalším a všetkým správam Biblie. Boh, ktorý stvoril všetko, môže i určovať všetko a robiť všetko, čo chce.

Prvý verš Genesis vyvracia všetky falošné ľudské názory o vzniku a účele sveta. Vyvracia:

ateizmus, lebo svet bol stvorený

Bohom,

panteizmus, lebo Stvoriteľ je

vyvýšený nad stvorením,

polyteizmus, lebo je len jediný

Boh, Stvoriteľ všetkého,

materializmus, lebo hmota

mala počiatok,

dualizmus, lebo Boh byl pri

stvorení sám,

evolucionizmus, lebo Boh stvoril všetko,

antropocentrizmus, lebo Boh a nie človek je rozhodujúci.

Je pozoruhodné, že kniha Genesis sa vôbec nepokúša dokazovať, že Boh existuje. Jeho existenciu považuje za nezákladnejšiu samozrejmosť. Aj to jasne svedčí o tom, že bola napísaná prv, ako sa vyvinul ktorýkoľvek z uvedených i ďalších filozofických systémov.

Prvý verš Biblie

Zastavme sa na chvíľu pri jednotlivých slovách verša 1M 1,1 - toho navyše všetko dôležitého vyhlásenia: "Na počiatku stvoril Boh nebesia a zem."

Boh. Hebrejské slovo *Elohim* zdôrazňuje vyvýšenosť, majestáť a vše-

mohúcnosť Boha. Koncovka *-im* označuje v hebrejčine množné číslo (plurál) podstatných mien. Tu však plurálne slovo *Elohim* vystupuje vo význame jednotného čísla - ako plurál majestatis, označujúci jedno-množného Boha, Boha, ktorý je jeden a predsa viac ako jeden. V takomto jeho použití možno vidieť náznak Božskej Trojice.

Stvoril. Hebrejské slovo *bará* sa používa v Biblii výlučne na označenie činnosti Boha. Iba Boh môže stvoríť - to znamená vyvolať k bytiu to, čo neexistuje (R 4,17, Žd 11,3). Človek podobne ako Boh, ale na nižšej ľudskej úrovni, môže urobiť, urobiť (hebr. *asah*).

Avšak dielo stvorenia je jedinečným dielom Božím. Fyzikálny svet bol vyvolaný k jestvovaniu Bohom. Nejestvoval pred týmto prvotným Božím stvoriťelským činom. *Jedine Boh je nekonečný a*

večný. On je zároveň všemohúci - preto mohol vyvolať vesmír k bytiu.

Nebesia. Hebrejské *šamajim* je tiež v množnom čísle a môže znamenať *nebo* i *nebesia*. Nemienia sa ním hviezdy, ktoré boli stvorené neskôr (1,16). Jeho základný zmysel zodpovedá nášmu modernému pojmu *priestor*, čo je jedna z troch súčastí vesmíru.

Zem. Hebrejské slovo *erec* je často prekladané tiež ako *pôda* alebo *krajina*. Slovo hovorí o základných prvkoch *hmoty* ako druhej súčasti troj jednotného vesmíru.

Na počiatku. Hebrejské *berešit* hovorí o stvorení a začiatku času ako tretej súčasti troj jednotného vesmíru. Všetky tri tieto súčasti sú neoddeliteľne spojené, fungujú spolu, pričom hmota zahŕňa i energiu.

GENESIS

úvahy nad
knihou počiatkov

V modernej reči by sme mohli verš 1M 1,1 pretlmočiť takto: *Neobslahnuteľné, všemohúce Božstvo povolalo k bytiu priestorovo-hmotno-časový vesmír.* Trojjednotný Boh vložil obraz charakteru svojho bytia do trojjednotného vesmíru, v ktorom každá z jeho súčastí spolujestvuje a stotožňuje sa s celkom.

Dátum stvorenia

Túto otázku nemožno za súčasného stavu biblického bádania presne zodpovedať vzhľadom k viacerým neistotám a nevyriešeným problémom, čo sa týka biblickej chronológie (letopočtov). Možno však na jej základe stanoviť približné časové hranice, v ktorých bolo dielo stvorenia uskutočnené.

Najznámejší chronologický systém, založený na biblických časových údajoch, predložil už v XVII. storočí anglický arcibiskup Usher. Čas stvorenia prvých ľudí v ňom udáva rok 4004 pred Kristom. Z hľadiska moderných názorov je tento čas neprijateľne krátky. Je však skutočnosťou, že najstaršie správy veľkých starovekých civilizácií siahajú približne po rok 3000 pr. Kr., prípadne o niekoľko storočí ďalej. Iní vykladači Písma udávajú dátumy v rozmedzí 3760-5402 rokov pr. Kr. Aj pri uvažovaní najväčších medzier v biblických rodokmeňoch ťažko možno predpokladať skorší dátum ako rok 10 000 pr. Kr. V uvedených časových hraniciach 4000 až 10000 pr. Kr. je oveľa pravdepodobnejšie uvažovať dátum stvorenia v blízkosti dolnej než hornej hranice.

Teória veľkej časovej medzery

Táto teória predpokladá veľkú časovú medzeru medzi udalosťami a stavmi stvorenia v Genesis 1,1 a 1,2. Medzera podľa nej môže byť taká veľká, že sa do nej zmestia všetky predhistorické doby, ako ich rozdeľuje geológia (veda o zemi).

Z biblického hľadiska je táto teória neprijateľná z dvoch základných príčin.

1. Geologické doby boli rozdelené na základe časovej postupnosti predpokladanej vývojovou (evolučnou) teóriou, ktorá je v rozpore s biblickou správou o stvorení.

2. Podľa predpokladaného veku skamelenín v týchto dobách (bilióny rokov) by smrť bola vládla už celé nesmierne dlhé veky pred stvorením a pádom človeka, čo je v zrejmom rozpore s biblickým učením (R 5,12.14).

Druhý verš Biblie

Sú v podstate dva výklady 1M 1,2. Prvý predpokladá medzi veršami 1,1 a 1,2 vzburu a pád Satana a stav vo verši 1,2 považuje za výsledok porušenia prvotného stvorenia následkom tohto pádu. Druhý považuje stav vo verši 1,2 za normálne pokračovanie diela stvorenia, o začiatku ktorého hovorí verš 1,1. V nasledujúcej úvahe by podľa prvého výkladu išlo o obnovenie pôvodného stvorenia, podľa druhého o jeho pokračovanie.

A zem bola... Spojkou "a" nadväzuje verš 1,2 na 1,1 a hovorí o charaktere a stave stvorenia po jeho začiatku. Hebrejské slovo *hajeta* môže síce znamenať i zmenu stavu (*stala sa*), ale spravidla označuje prosté bytie, jestvovanie. Preto i vo väčšine prekladov na tomto mieste čítame *bola*.

Bez tvaru a prázdna, hebrejsky *tóhú vav bóhú*. Tieto slová možno prekladať rôzne podľa súvislosti v texte. Podľa prvého výkladu treba prekladať *zničená a spustošená*. Podľa druhého výkladu sa za najvhodnejší prekladať považuje *bez tvaru a prázdna*.

A tma bola nad priepasťou. Hebrejské slovo *tehóm - priepasť, hlbina* sa neskôr používa pre vody oceánu. Tu však zem ani vody ešte nemali tvar.

Obraz predstavuje základnú bez tvaru hmotu, vznášajúcu sa nabez tvarom podklade vôd (2Pt 3,5) v prázdnote tmavého priestoru. O čase, keď ešte nebolo priepasti a vymieravani okruhu Zeme nad ňou hovorí zosobnená Božia Múdrosť, predstavujúci druhú božskú osobu, Božieho Syna, v Pr 8,24.27 ako o diele, konaném prostredníctvom Neho. Je tu prekvapujúca zmienka o guľatosti Zeme, predstavovanej guľovým povrchom oceánov.

A Duch Boží sa vznášal nad vodami. Hebrejské slovo *panim - tvár* tu, ako aj v predchádzajúcej vete označuje skôr *prítomnosť* ("nad prítomnosťou priepasti - vôd") ako súdržné teleso. Hmota nebola ešte napojená energiou a uvedená do pohybu. Musela čakať na silový účinok a prvý podnet (impulz) Božieho Ducha, ktorého tu vidieť v činnosti ako tretiu osobu Božstva (hebr. *ruach = duch*, ale tiež *dych* alebo *vietor*). Výraz *vznášal sa* je prekladom hebrejského *rachap*, ktoré sa už iba dvakrát vyskytuje v Starom zákone - v 5M 32,11 a Jr 23,9. V poslednom uvedenom verši je preložené *chvieť sa*. V modernom vedeckom názvosloví by najvhodnejší preklad tohto slova bol *vibroval*. Ak vesmír mal byť energizovaný, musel tu byť Energizátor. Ak mal byť uvedený do pohybu, musel tu byť prvý Hýbateľ - Mobilizátor. Prenášanie energie sa vo Vesmíre deje zväčša vlnením. Vlny sú vytvárané vibračným pohybom, umele rôznymi vibračnými generátormi. *Energia sa nemôže sama stvoriť! Prvé udelenie energie vesmíru je opísané ako vibračný pohyb Božieho Ducha. Jeho pôsobením boli uvedené do činnosti gravitačné sily a súčasti zeme a vôd boli stvárnené do veľkej gule Zeme, pohybujúcej sa stvoreným priestorom.* Iné také časti sa mali čoskoro

sformovať v Slnko, Mesiac a hviezdy v celom vesmíre. Teraz už bol utvorený "okruh nad priepasťou" a predtým bez tvaru Zem nadobudla dokonalý sférický tvar a bola pripravená pre svetlo, teplo a ďalšie druhy Božím Duchom vzbudenej energie.

Na tomto mieste treba ešte uviesť, že v čase pred založením Zeme (medzi Genesis 1,1 a 1,2) Boh stvoril anjelov. Tí boli v ďalšom priebehu stvorenia jeho vďačnými pozorovateľmi a nadšenými obdivovateľmi. Radovali sa z diela stvorenia a oslavovali Boha zaň (Jb 38,7). Spr. jh

**Z dopisu čitateľa
k záveru r. 1995**

Pán je blízko! Ten, ktorého museli prijať nebesia, opäť príde na túto zem. Ale najprv príde pre tých, ktorí sú Jeho, tak ako sľúbil: "Prídem zase a poberiem si vás k sebe, aby ste tam, kde som ja, aj vy so mnou boli" (J 14,3). Boh vypočul Jeho modlitbu, keď prosil: "Otče, ktorých si mi dal, chcem, aby kde som ja, aj oni tam so mnou boli, aby videli moju slávu, ktorú si mi dal..." (J 17,24). Pán Ježiš čaká iba na pokyn svojho Otca, aby splnil zaslúbenie dané Cirkvi - tým, ktorí už zosnuli v ňom i tým, čo žijú vo viere v Neho.

Hľadíme dopredu, do budúcnosti vo viere v Toho, ktorý zaslúbil, že príde skoro, ale už nie ako dieťa, ale ako Ženich pre svoju nevestu, a naše úsilie smeruje k tomu, aby sme Ním boli nájsť čistí a prostí úrazu, naplnení ovocím spravodlivosti skrze Neho na slávu a chválu Božiu (Fp 1,10-11). Jemu vydáme počet pred súdnou stolicou, kde každý vezme to, čo načo vykonal skrze telo, už či to bolo dobré či zlé (2K 5,10). -or

Aj dnes sa Pán priznáva k svojim...

O nič nebudte ustarostení, ale vo všetkom s vďakou predkladajte Bohu svoje žiadosti... Fp 4,6

Bol to prekrásny deň spoločnej krajčírkej práce dvoch sestier v Pánovi. Staršia skúsenejšia krajčírka nebola doma, ale na návšteve. Z domu prišla na bicykli, ktorý ako obvyčajne zamkla v suteréne bytovky panelákového typu. Práca na vyhotovení niekoľkých odevov pre potreby rodiny sa pretiahla až do večera. Bol veľká radosť i po jej skončení. Počas práce sa veľmi hovorilo, ako jej dobre s Pánom, keď On vedie a žehná, aj práca sa dobre darí.

Sestra sa na vyššom poschodí rozlúčila a odišla domov. Po chvíli niekto opäť zaklopal. Pri dverách stála táto sestra. Jej obvyklý radosný úsmev bol teraz viac rozpačitý. Bicykel v suteréne zmizol. Prišla sa spýtať, či jej ho niekto z hostiteľov nezamkol do pivnice. Hoci ho na obvyklom mieste videli, nikoho nenapadlo uzamknutý bicykel ešte nejak chrániť.

Tak a teraz čo robiť ďalej? Žijeme v dobe, keď krádež nie je nejakou výnimkou. Pre menovanú rodinu však predstavoval nenahraditeľnú položku. Sestra odišla domov pešo. Mne to však pokoj nedalo a tak som to povedal v prvom rade Pánovi. Poprosil som ho, aby On pracoval vo svedomí toho, kto si svojvoľne tento predmet privlastnil. Mňa veľmi mrzelo, že sa to stalo práve u nás. Poprehliadal som všetky prístupné priestory domu, pospytoval sa detí, ktoré sa v okolí domu hrali a spomenul som to aj niektorým obyvateľom domu. Sadol som na svoj bicykel a prejazdil aj okolité ulice a domy, či niekde nevidím položený sestrin bicykel. Nikde som nič nenašiel.

Nasledujúce dni som Pánovi moju prosbu znova opakoval. Denne som musel ísť okolo miesta, kde si milá sestra nechala svoj bicykel. Miesto bolo vždy prázdne. Pre mňa to bola ale výzva, aby som viac dôveroval Pánovi a opäť sa s Ním o tom porozprával. Veď nezištnú prácu a úprimnú lásku a dôveru Pán neskľame.

Prešiel skoro celý týždeň a na nepríjemnú udalosť sa skoro zabudlo. V nedeľu sme prežili nezabudnuteľnú chvíľu v zhromaždení, ktoré boli tento raz unikátnejšie, lebo náš zbor navštívil obdarovaný učiteľ Písma zo zahraničia. Plní dojmov sme sa vracali na poľudnie domov. Manželka aj s deťmi sa ponáhľali popredu. Ja som išiel až neskôr. Ako v predchádzajúcich dňoch, aj teraz som pohľadom zašiel na ono miesto v suteréne. Nechcel som veriť vlastným očiam a ako kedysi Tomáš, som sa musel dotknúť splnenej modlitby. Verte mi alebo nie, ale bicykel stál na pôvodnom mieste, zámok neporušený a čakal na svoju majiteľku.

Moje prvé myšlienky sa zliali do nesmierného údivu a vďaky Pánovi za tento div jeho lásky. Pri vkročení do dvier bytu soom radosnú novinu oznámil aj rodine. Najmladšia ratolesť sa utekala presvedčiť, či je to skutočne ten pravý. Prišla a potvrdila, že je to tak.

Vzápätí sme telefonovali našej známej sestre, že Pán jej vrátil bicykel. Naprosto istí sme boli, keď sestra prišla a kľúčikom odomkla neporušený zámok a dohustila dušu, ktorá jej aj prv pomaly prepúšťala vzduch. Pýtala sa ma, čo to má znamenať. Tak som sa prezradil, že

som celú vec odovzdal Pánovi a čakal, ako to On zariadi.

Sestra navrhla, aby sme išli na poschodie do nášho bytu a spoločne sa pomodlili. Tak sa aj stalo. Sestra ešte povedala dve veci. Manžel mi radil, aby som to oznámila na políciu. Niečo ma zdržovalo, aby som to neurobila. Teraz viem, že to bol Boží hlas. A to druhé? Ihneď po skončení telefonického hovoru s nami jej trojročná dcérka poznamenala: "Mamička, kto ti vrátil bicykel? Pán Ježiš, že?"

Čo k tomu dodať na záver? Naše ľudské slová sú málo tam, kde koná Boh za nás. Je to skutočná udalosť dnešných dní. Určite, že nie ojedinelá. Moja i viera moich drahých bola posilnená. V nasledujúcich dňoch život pokračuje rovnako. Víťazstvá striedajú prehry, boje viery pokračujú. Sme však bohatší o túto prekrásnu skúsenosť. Vďaka Ti, Pane Ježišu, že si a že máš každý moc na nebi i na zemi!

spr. čj

Zaujal vás tento článok? Nemáte podobné skúsenosti ze života s Pánom? Jestliže ano, podéte se s námi a napište ji do redakce tohoto časopisu, abyste potěšili spoluvykoupené tím, že Pán Ježiš je věrný ve svých slibech i dnes a že je Pánem všech životních situací.

Když se rodina obětuje kariéře...

Znáte Lota van Ur?

Je to už pěkných pár let, co tento úspěšný muž žil. Bude to už brzy 4 000 let. Říkáte, stará historka? Vůbec ne! Sotva byste ji dnes dokázali prožít

aktuálněji a brizantněji. Poslechněte si ji sami:

Ctížádostivý mladý sirotek

Jeho otec a matka zemřeli velmi záhy, a tak se dostal do blahodárné péče svého strýce. U něj se naučil úspěšně polním pracem a chovu dobytka. Avšak pro mladého muže je poklidná existence normála v závěťi strýce málo, to mu nestačí. Uznání v povolání a stoupající vědomí vlastní hodnoty si žádají odpovídající prostředí.

A od té chvíle šel nahoru

Hledá nová měřítká hodnot pro svůj život. A našel je na cestě do tehdy pokrokového a vysoce civilizovaného Egypta. To byl pravý ráj na zemi. A už ho to neopustilo. A tak volí nezávislost, osamostatňuje se a táhne úrodnými údolními Jordánu. Těm se ovšem jeho strýc vyhnul, protože považoval tamější města za nebezpečí pro pokoj své duše.

Přiznejme, že vykřičené čtvrti dnešních velkoměst nejsou zřejmě ničím ve srovnání se zpustlými a nemravnými poměry tehdejší Sodomy a Gomory. Ale copak si člověk nedokáže udržovat odstup, když ví, co je dobré a co zlé?

Ale kariéra je nezkrotná. Co všechno dokáže člověk, jen aby postoupil dál! Workaholic (posedlý prací) je sice moderní slovo, ale jeho obsahová podstata existovala tenkrát také. Lot záhy hodil všechny zábrany přes palubu, oženil se a bydlel v Sodomě.

Jak se to dá vydržet?

Život zde se mu sice přičil, ale zdá se mu, že výhody přece jen převažují. A tak nepozoruje, že přes palubu jdou další a další věci: niterný vztah k manželce zůstává na cestě, mravnost jeho dorůstajících dcer je ohrožena, a to vše trápí jeho duši. Nemá však čas nad tím přemýšlet. Dokonce ani náhlá neče-

kaná válka a odvedení do zajetí jej nepřimějí k zamyšlení. Naopak: po svém návratu se mu zdá, že je u cíle svých přání: je zvolen jako uznávaná osobnost do městského zastupitelstva. Dokázal to!

List se obrací

Všemu udělala náhle hořký konec hrozná katastrofa. Sám je sice v posledních chvílích zachráněn, ale v jediném dni se zhroutilo všechno: jeho kariéra, manželství, mravnost jeho dětí, smysl života i odvaha žít!

Jako zlomený muž hledá útěchu a zapomnění v alkoholu...

Proč je tento příběh v Bibli?

(Přečtěte si o této rodinné tragédii v 1. knize Mojžíšově, v kapitolách 11-19)! Kdybychom si dnes ve svém životě kladli otázky, které Lot proměškal, určitě bychom se vyvarovali mnoha pochybení v životě. Lot volil kariéru - a obětoval pro ni mnoho: vlastně všechno! Co volíme my? Co pro nás znamená naše manželství a naše rodina? Nakolik si vážíme vlastních dětí? A jakou cenu má pro nás naše vlastní duše? Co bude se mnou, vzdám-li se spojení s Bohem? Když odvrhnu Boží měřítko hodnot?

Bůh mu však řekl: "Blázne! Ještě této noci si vyžádají od tebe tvou duši, a čím bude to, co jsi připravil?" Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady, a není bohatý v Bohu. (L 12,20.21)

Vždyť co člověku prospěje, získá-li celý svět, ale jeho duše utrpí škodu? Anebo co dá člověk výměnou za svou duši?"

(Mt 16,26)

Eberhard Platte

Boží vojáci

Ne, tento titul nemá nic společného s militantními postoji některých rádob "křesťanů", kteří se chápou zbraní, aby vedli svatou válku proti svým bližním, kteří nesdílí právě jejich názory anebo patří k jiné skupině obyvatelstva. Život křesťana však svou podstatou boj je - i když nikdy ne proti konkrétním lidem (pokud odhlédneme od samých sebe) - ve službách našeho Pána, kterému jsme uvěřili. O tom, jak vypadá a jak by vypadat měl, je následující článek.

Co je to Bible a k čemu nám slouží? Dnes asi každý ví, že Bible je tlustá kniha. Někdo vám řekne, že je to kniha křesťanů, a jiný ví, že se v ní píše o historii Židů. V dnešní době vychází několik druhů Biblí. Máme Bible kapesní, středně velké, velké rodinné, překlad ekumenický nebo kralický či řada dalších, jsou i ilustrované Bible pro děti. Někteří lidé si Bibli přečtou jen proto, že se to sluší. Je to přece nejstarší kniha, tak proč o ní něco nevědět? Nám věřícím by nemělo stačit mít Bibli přečtenou a znát tu a tam z paměti nějaký verš. To je málo. Bible je pro nás živá, protože věříme všemu, co je v ní psáno. A že je Bible Božím odkazem pro nás, o tom není třeba diskutovat. Jak tedy s Bibli zacházíme? Jsem si jist, že ne všichni křesťané Bibli vlastní a že pokud ji máme, tak ji nečteme pravidelně. Sem patří i já, ani já nečtu Bibli denně. Ovšem jenom číst stejně nestačí. Jsou lidé, kteří znají Bibli téměř celou z paměti, ale mnozí ji vůbec nepochopili a nežijí podle Kristova učení. Mnozí z nás chodíme v neděli do shromáždění, slyšíme Boží slovo, ale pro každodenní život si toho moc ne-

vezmeme. Bible tu není od toho, abychom ji jenom četli. Ke čtení by nám stačila nějaká zábavná knížka. Boží slovo nás sytí a navíc je to skutečná výzbroj. Ano, výzbroj, a my bychom se ji měli naučit používat. Nemyslete si, nejsme jen věřící, kteří si splní svou náboženskou povinnost tím, že pravidelně navštěvují svůj sbor. Jsme vojáci ve službě svého Pána.

Každý voják musí poslouchat svého vojevůdce. Ten potřebuje pořádnou armádu, proto vyžaduje dobrou disciplínu a morálku. Voják musí umět poslouchat na slovo a rozkazy plnit do puntiku, jinak není vojákem. Je sice pravda, mladí vojáci jsou do armády povoláni ze zákona a dříve si nemohli vybírat, museli sloužit. My jsme armáda dobrovolná. Kdo uvěří, stává se automaticky vojákem, ovšem zda uvěří, to záleží jen a jen na něm samotném. Jsme Kristova armáda. Bojujeme proti duchovním mocnostem, proti satanu a jeho pomahačům, padlým andělům. Apoštol Pavel píše, že vedeme boj proti "mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla." Proto na sebe máme vzít Boží zbroj. A tou je pravda, spravedlnost, služba evangelia pokoje a víra. Přečtěte si Ef 6,10-17. Apoštol zde popisuje plnou výzbroj tehdejšího vojáka. Pancíř, opásaný kolem beder, štít, přilba a meč. Naším mečem je Bible, Boží slovo. Meč byl v době své slávy nejúčinnější útočná zbraň. Přilba nám chrání hlavu, štítem odrážíme nepřítelovy rány, které by nás mohly zasáhnout, ale jen mečem můžeme zasáhnout nepřítel. Dovedeme se svým "mečem" dobře šermovat a hbitě zaútočit, je-li to třeba?

Tak si představuji, jak se náš Pán dívá do našich kostelů a sborů a vidí ty

lidi, v jejichž srdcích je lakota a závist, kteří už myslí na to, co budou dělat, až pobožnost skončí. Vidím, jak se Pán dívá na ty, kterým čtení z Písma neříká vůbec nic a jak krouť hlavou nad těmi, kteří pochybují o věčném životě nebo o věčném trestu. Jak jsme vyzbrojeni, co jsme se svou výzbrojí udělali? Pancíř spravedlnosti jsme odhodili, máme přece svoji spravedlnost - sbory jen pro homosexuály ap. Obuv k pohotové službě evangelia se dá také lehce vyzout, protože se nám nehodí. Spoléháme jen na duchovní vůdce, sami nejsme ochotni evangelium zvěstovat. Štít víry je drahý nebo jsme ho vyměnili za víru v kohokoliv a v cokoliv, věříme v horoskopy, snáře a podobně. Věříme v šest tisíc svatých, ke kterým se často modíme. A meč, ten je pro nás těžký, kdo by se s ním vládl. Raději čteme různé náboženské a teologické nauky, než samotnou Bibli.

A znovu vidím našeho Pána, jak se po revizi svého vojska smutně dívá. Tak toto je má armáda, říká si, s ní mám bojovat proti tomu zlému? Vždyť oni ani neví, co všechno je čeká, nevidí nástrahy, které kladou zlé mocnosti, aby oklamaly je i jejich příbuzné. Řekněte sami, přátelé, stáli byste v řadách takové armády? Já tedy ne! Jistě, najde se tu a tam pár pečlivě vyzbrojených lidí, ale to jsou spíše jen velitelé a jak mohou vládnout armádě bez morálky a disciplíny? Teď se zdá být všechno v pohodě, nic nám akutně nehrozí, máme svobodu projevu, můžeme si věřit, čemu chceme. Je tu ovšem jeden háček, takto nemůžeme získávat pro Krista další "vojáky". A pokud přece jen ano, budou to stejní flákači jako my. A až jednou náš Pán zavěsí k útoku: "Nepřítel na nás útočí" - co uděláme? Nejspíše utečeme za nejbližší roh, tam

odhodíme poslední zbytky výstroje a budeme tvrdit, že jsme nikdy nebyli Kristovi vojáci. Anebo se vzdáme nepříteli? Ale proto si nás Pán nevyvolil, proto neumíral na kříži, abychom utekli z boje hned při prvním útoku. Máme přece toho nejsilnějšího vojevůdce a ty nejlepší zbraně. Nepřítel takové nemá, zná jen lest, podvod a zastrasování, ale to na skutečné křesťany nemůže platit. Proto, jak nás žádá apoštol Pavel, vyzbrojme se dostatečně už teď. Použijme Bibli, kažme Boží slovo a vzdorujme pokušením. Apoštol Pavel to tehdy napsal velice hezky:

"A tak, bratři, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci. Obléctě plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obuti k pohotovému službě evangelia pokoje a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střelky toho zlého. Přijměte také přilbu spasení a meč Duchů, jímž je slovo Boží."

Ef 6,10-17
Milan Hudeček

Za velkou cenu

Tento příběh je z dávné doby, kdy ještě v USA existovalo otroctví. Jeden farmář potřeboval opravit střechu svého domu, která byla vysoko v nedostupném místě. Aby ušetřil čas a peníze na stavbu nákladného lešení, nechal vysunout silnou fošnu z okna ven. Pak

nařídil jednomu z otroků, aby na fošnu vylezl a provedl opravu, zatímco druhý otrok měl sedět uvnitř na desce, aby se nepřevážila a aby se ten, co byl na venkovní straně, nezřítal dolů. Druhý otrok se samozřejmě na fošně ihned pohodlně uvelebil, ale ten, co měl opravu provést, se zdráhal a nakonec prohlásil, že na prkno vyleze teprve až na něm bude sedět sám majitel. Farmář se podivil a ptal se ho, zda má k němu tak velkou důvěru. "To ne", řekl otrok upřímně podle pravdy, "ale vy jste za mne zaplatil tisíc dolarů a to je příliš, než abyste vstal z prkna a nechal mne spadnout dolů!"

Pán Ježíš nás vykoupil za mnohem vyšší cenu. Víme přece, že jsme "nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou" (1Pt 1,18.19). To byla nejvyšší cena, kterou mohli zaplatit. Dal svůj život a vykoupil nás svou krví. Víš, co je za touto sebeobětí? Jeho nekonečná a nezdůvodnitelná láska k tobě a ke mně. Neměli bychom mu tedy bezvýhradně důvěřovat a jít konat to, k čemu nás posílá? Vždyť jako dobrý pastýř položil svou duši za své ovce a nikdo je nevytrhne z jeho ruky.

"Nebo koupeni jste za mzdu..."
(1K 6,20)

Podle Näher zu Dir

Kolik z nás po celý život usluje o spokojenost, radost a trvalé štěstí a nalézá přesto jen bolest a utrpení.

Nedokázal bych si vůbec ani představit život s jeho nesčetnými problémy bez Ježíše Krista.

Jemu mohu všechno, co mne trápí, tíží a co mi působí starosti, svěřit do rukou.

Billy Graham

Malý bojzlivý vrabec

Bol raz jeden malý vrabec, ktorý si vždy zo všetkého robil starosti. Všetky ostatné vtáky sa pozerali na modrú oblohu a štebotali od radosti, ale tento malý vrabec mal stále zvesenú hlavičku a nevydal zo seba ani jedno pípnutie. Vždy vyzeral smutno.

Už ako malé vrabčiatko si robil starosti. Jeho bratčeka a sestričky sa opäť a opäť pokúšali, aby ho zbavili jeho bojzlivých myšlienok. "Čiv, čiv, čiv - raduj sa predsa!" volali všetci na neho. Ale on odpovedal len: "Píp, píp - ó ja biedny vrabec ... !"

Malý bojzlivý vrabec rástol a mocnel. Ale čím bol väčší, tým si viac robil starosti. "Ja biedny, ja biedny," vzdychal.

"Som taký hladný. Budem mať čo jesť?" Zdalo sa, že jeho bratia a sestry si nerobili z toho žiadne starosti. Sedeli vo svojom hniezde, s potešením pozerali v korune stromu na jasné nebo. "Aká ľahkomyselnosť! Nerobia si žiadne starosti!" povedal si malý bojzlivý vrabec sám pre seba.

Zrazu bolo počuť svišťanie. Vtáčica matka sa vrátila do hniezda. V zobáku mala päť tučných, štavnatých húseníc. "Čiv, čiv, čiv!" kričali vrabčiatka a matka strčila každému do zobáčka jednu húsenicu. Tak sa postupne vrabčiatka zagufatili a pribrali. Začali im rásť pierka. Už mohli v hniezde aj stáť bez straty rovnováhy. Rozfahovali svoje krídla a mávali s nimi hore - dolu.

Raz to prišlo tak ďaleko, že vrabčica mamička povedala: "Je čas, aby som vás začala učiť lietať." "Čiv, čiv, čiv - hurá!" kričali oduševnene všetky vrabčiatka okrem malého, bojzlivého vrabčeka, ktorý si opäť robil starosti. "Píp,

píp - ó beda ..." vzlykal a pozeral ustrašene do hlčky. Všetky vrabčiatka vyhupli z hniezda na hrubú vetvu.

Tu sedeli v rade a mávali krídičkami. Celkom blízko bol plot. Tam odletel vrabčiak i vrabčica. "Poďte sem!" volali na svoje deti. Vrabčiatka sa jedno po druhom odvážili a zdvihli sa na krídla: "Čiv, čiv, čiv! - Lietanie je nádherné!" volali vzrušene jedno po druhom. Len malý bojzlivý vrabec nerozhodne poskakoval z miesta na miesto. "Ja sa to nenaučím," pípal beznádejne pre seba. "Ó, ja biedny!" Bol tak prestrašený, že stratil rovnováhu a spadol z vetvy. A potom? Ešte raz sa nadýchol, do široka rozťahal krídla - a letel. Skutočne letel!

"Pozri", povedala vrabčica mamička, keď vedľa nej pristál, "aj ty to už vieš!"

Jar prešla. Prišlo teplé leto. Malé vrabčiatka rástli. Učili sa samé si hľadať húsenice v korunách stromov. Šnip - šnap robili ich usilovné zobáčiky. V hnedej zemi hľadali semienka rastlín a maliny na kričkoch. A najradšej sa učili "spievať". Svet bol plný ich radostného čivirkania.

Všetci všetko robili spolu - okrem malého bojzlivého vrabca. "Svet je veľký a široký," myslel si ustráchaný. Keď odletím z hniezda, už nenájdem cestu späť domov! Píp, píp ó beda! " Vyzeral ustaranejšie ako kedýkoľvek predtým.

Na súmraku vrabec otec zhromaždil okolo seba všetky deti. Teplá a útulná bota v hniezde. Tu im začal rozprávať prekrásne príbehy. Boli to príbehy z dávných čias a vzdialených krajov: O nebeskom Otcovi, ktorý stvoril svet a všetko čo je na ňom; o tom, ako začína deň a akia veje vietor, o všetkých malých a veľkých veciach života. Mladé vtáčatka počúvali so žiariacimi očkami.

Len jeden nie: bojzlivý malý vrabec. Bol príliš nepokojný, veľmi sa bál, aby mohol skutočne počúvať. So strachom hľadel do tmy až sa mu privreli unavené oči a zaspal.

Bolo to v polovici leta, keď bojzlivý malý vrabec sa stal trochu odvážnym. Odvážil sa z hniezda, lietal okolo domu a hľadal si potravu - ale aj teraz si robil starosti, kde by jej našiel dosť. Viali jesenné vetry, stromy stratili svoje listy. "Ó, beda, ó, beda," myslel si malý vrabec. "Teraz bude chladnejšie a chladnejšie, ako sa zohrejem?"

V noci bol mráz. Potom napadol sneh a prikryl celý kraj hrubou vrstvou vločiek. Voda v záhradnom vtáčom kúpalisku sa premenila na ľad. Bariny a rybníky zamrzli tiež. "Ó, beda," myslel si zúfalo vrabec. "Kde nájdem niečo na jedenie? A kde vodu na pitie?" Predsa len niečo našiel!

Konečne prišla opäť jar a sneh sa roztopil. Lúče slnka sa trblietali v kvapkách vody, ktoré padali z konárov a striech a premieňali ich na žiarivce perly. Vrabce boli opäť vzrušené. "Skoro bude čas hniezdenia," povedali si navzájom. Vtáčie dievčatká si šepkali a chichotali sa vo vetvách, a vtáčí mládenci lietajú sem a tam a šepkajú si, čvirikajú a pískajú - aby dali o sebe vedieť.

Zanedlho bolo všade vidieť vtáčie páriky, ktoré spolu hľadali dobré a spoľahlivé miesto na hniezdenie. "Ó, beda," myslel zúfalo bojzlivý vrabec. "Čo mám len robiť? Nikto ma nechce za muža." Smutne odletel - celkom sám. Konečne si sadol na malú jablonku celkom na konci záhrady. Ale tu niekto bol: malé, plaché vrabčie dievčatko.

"Píp," povedala celkom ticho. "Píp, píp," povedal hlasnejšie ustaraný

vrabec. Medzi jeho starosťami našla miesto aj tichá nádej. "Chcela by si byť mojou ženou?" spytoval sa rýchlo. "Áno!" odpovedala plachá malá vrabčica slečna a usmievala sa na neho.

Najskôr boli vrabec a jeho malá žena veľmi šťastní. Lietali jeden okolo druhého. Jarné slniečko bolo teplejšie a teplejšie. Po chvíli si vrabec začal znova robiť starosti. "Kde si len môžeme postaviť hniezdo?" spytoval sa ustarostene. "Ostatní si už vybrali tie najlepšie miesta. Ja nenájdem žiadne pokojné a spoľahlivé miesto."

Malá plachá vrabčica manželka odletela dozadu na malú jablonku. "Pozri," čvirikala "tu ešte nikto nezačal stavať hniezdo. Je to tu celkom pokojné a spoľahlivé miesto." "Máš pravdu," odpovedal vrabec a vyzeral trochu spokojnejšie. "Musíme hneď začať so stavbou!"

Prešlo obdobie kvitnutia jabloní. Mladé zelené listie chránilo hniezdo pred cudzími pohľadmi. A zrazu mladá plachá vrabčica manželka sedela pyšne na svojom hniezde. Pod jej jemnými, teplými pierkami ležali skryté štyri čarovné vajíčka. Jej muž čulo lietel sem a tam a prinášal jej najjemnejšie lahôdky.

Teraz by mohol byť šťastný - namiesto toho si však robil starosti. "Píp, píp, píp - ó, beda!" Snáď sa nestane nejaká nehoda našim malým vajíčkam! Môže prísť mačka alebo jastrab! Strom sa môže zvaliť, alebo ... A kde nájdem dostatok potravy pre mláďatká?" nahlas vzdychal.

Tu počul nežný hlas: "Hrkúú, hrkúú - stalo sa niečo?" Bola to holubica od vedľa. Priateľsky sa smiala ustaranému vrabcovi. "Vo svojom celom živote som ešte nevidela vrabca, ktorý by tak zúfalo pozeral na svet ako ty. Môžem ti v niečom pomôcť?"

"Ach," vzdychol ustarane vrabec, "je tak veľa vecí, ktoré mi robia starosti." Veľké slzy sa kotúľali dolu zobákom a kvapkali na prsty nôh. "Hrkúú, hrkúú" hrkútala udivene holubica. "Nevieš teda nič o Otcovi v nebi, ktorý nás všetkých stvoril? Nič ti o tom tvoji rodičia nerozprávajú?"

"Predsa - ach nie," vzlykal vrabec. "Mal som veľa starostí, aby som mohol dobre počúvať. Prosím, porozprávaj mi teraz o tom!"

"Otec v nebi nás všetkých stvoril" vysvetľovala holubica. "Stvoril nás a vie všetko o nás. Stará sa o nás a dá nám všetko, čo nám je potrebné. Dokonca vie, kedy príde čas, aby sme opustili zem. Hrkúú, hrkúú ..."

"Oooh," šepkal vrabec a od údivu bol celý bez seba, "to všetko som predsa nevedel." "Nedostal si vždy dosť jesť, keď si bol ešte len vtáčim mláďaťom?" spytovala sa holubica. "Áno, dostal," potriasol hlavou vrabec. "A keď si sa učil lietať, bolelo ťa to?" "Nie, skutočne nie," odpovedal vrabec a myslel pri tom na svoju prvú hodinu lietania. "A tvoje jedlo a nápoj, tvoja žena, hniezdo, čarovné malé vajíčka - všetko to prišlo v pravý čas. Je to tak?"

Nasledujúce ráno, keď vyšlo slniečko, všetko svietilo a lesklo sa ako nové v rannom svetle. Kvety vystierali svoje tváričky oproti slniečku a vtáčiky štebotali od radosti. V hniezde bolo počuť šum. "Tik, tik, tik!" "Je to naše mláďa!" vzrušene volá malá plachá vrabčica žena. "Dnes sa liahnu."

A čo robil ustarostený vrabec, ktorý už vôbec nebol plný starostí? Smial sa a vyzeral šťastnejší, ako jeho malá žena. "Už sa neviem dočkať, kedy sa vyliahnú," povedal. "Budeme ich kŕmiť, budeme sa o ne starať. Budeme im nosiť muchy. Máme veľa práce! Budem im

rozprávať o nebeskom Otcovi, ktorý učinil svet a všetko, čo je v ňom a stará sa o každého vrabčeka."

Merlyn Doney: upr. čj
ZPRÁVY Z IZRAELE
Víte, že

- během blízkoovýchodních jednání se obyvatelstvo Izraele rozdělilo do dvou táborů: - Iz 19,23-25 (Rabin) a Ez 38,10-16 (opozice),

- Iraelská vláda zemřelého Jicchaka Rabina vládne většinou jediného hlasu (ze 120 poslanců Knesetu je 61 v jeho koalici),

- jen 6 dní po stisku rukou Rabina a Arafata ve Washingtonu (13.9.93) šéf OOP Arafat v Káhiře prohlásil před ministry zahraničí 19 arabských států, že "dohoda OOP s Izraelem je jen prvním krokem k osvobození celé Palestiny s Jeruzalémem jako hlavním městem palestinského státu",

- ve smlouvě "nejprve Gaza a Jericho", podepsané OOP a Izraelem dne 13.9.93 a 4.5.94 stojí, že od roku 1996 se bude jednat o Jeruzalém, tato jednání musí být ukončena v r. 1998 - a pak bude "Jeruzalém kamenem úrazu a číší k potáčení světa" (viz Za 12),

- znak OOP palestinského státu je vyobrazením celého Izraele, palestinský stát má obsahovat nejen "západní pruh", nýbrž celý Izrael,

- Boží jméno podle 2M 3,14 "jsem, který jsem" znamená přesně přeloženo: "Jsem stojící při tom",

- "Allah" za dob Mohameda nebylo označení Boha, ale jen jméno jednoho místního démona, proto se nedá překládat jako Bůh,

- hebrejský nápis na kříži zněl "Jeschua Ha-nozri We-melech Ha-jehudim", což vytvářelo akronym JHWH, nejsvětějšího jména Božího.

Nachrichten aus Israel

Pavel uvádí (do služby) Timotea

Je obecně známa zásada, že možnost navazování (kontinuaace) náboženského hnutí závisí na tom, dokáže-li vytvořit vlastní výkonné síly. O tom, že se to týká rovněž duchovní oblasti, svědčí mnohé biblické příklady. Za života Jozue (Mojžíšova služebníka a učedníka) se izraelskému národu vedlo dobře. Zřejmě však Jozue a jeho služebníci zanedbali přípravu vhodných nástupců, vůdců, neboť po jejich smrti Izrael od Boha odstoupil (Sd 2,6-10). Vliv Eliáše přetrvával v osobě jeho učedníka Elizea (2Kr 2,9-15). Pán Ježíš se postaral o další rozvoj sborů a o péči o ně, když uvedl do služby apoštoly. Uvedení Timotea Pavlem je příkladem toho, že ve sborech může být připravena nová generace duchovních pracovníků a vůdců. Pavel, stejně jako Pán Ježíš, miloval **všechny**, sloužil **mnoha** a vyučoval (vzdělával) **některé**. Řekněme si několik podstatných zásad takovéto služby.

Výběr mladého spolupracovníka

Proces uvádění do služby začal tehdy, když si Pavel na počátku své misijní cesty vybral Sílu a potom také Timotea za své spolupracovníky (Sk 15,40-16,4). Proč právě Timotea?

Za prvé: "Pavel chtěl, aby se s ním vydal na cestu," protože "bratři v Lystře a v Ikonii o něm vydávali dobré svědectví" (Sk 16, 2-3).

Za druhé: Spolu se staršími byl předsvědčen o neobyčejných schopnostech tohoto mladého muže. Starší se spolu s apoštolem ztotožnili s Timoteem, když na něj vložili ruce (1Tm 4,14; 2Tm 1,6). Pavel nepodceňoval mládí. Věděl, že léta mládosti jsou ke službě nej-

vhodnější. On sám byl také mladíkem, když byl povolán (Sk 7,58; 9,1). Jan a další apoštolové Pána Ježíše pracovali jako apoštolové ve věku, který byl v mnoha kruzích považován za příliš nízký. O osmnáct století později povolal Bůh k životu tzv. "bratrské hnutí" prostřednictvím věřících, kterým bylo kolem dvaceti let. Důležitost výběru věrných obdarovaných učedníků byla zdůrazněna naším Mistrem. Při povolání dvanácti apoštolů se Pán Ježíš modlil celou noc (L 6,19-20). Nevybíral je za členy exkluzivního klubu, ale k plodné službě lidem (J 15,16; Mk 3,13-15). Uvedení Timotea je možno shrnout do těchto čtyř stručných zásad:

- Já pracuji. Ty pouze sleduješ! (společenství služby a života)

- Já pracuji. Ty mi pomáháš! (vyslání k úkolům)

- Ty pracuješ. Já ti pomáhám! (poradce a opatrovník)

- Ty pracuješ. Já sleduji! (poslání a služba)

Společenství života a služby

"Já pracuji. Ty pouze sleduješ!" Hlavním prostředkem výuky Pána Ježíše bylo společenství života a služby. "Ustanovil jich dvanáct, aby byli s ním" (Mk 3,14). Pavel napodobil Pána. Timoteus, Sílas, Titus a Lukáš nebyli připraveni ve škole (nebo v semináři), ale tím, že doprovázeli apoštola. Účastnili se jeho života. Timoteus byl něčím víc než jen učedníkem Pavla. Byl jeho duchovním synem (1K 4,17; Tt 1,4; Fp 2,22). Vnitřní spojení mezi těmito dvěma Božími muži dokazují slzy (2Tm 1,3-4). Toto hluboké duchovní přátelství umocňuje význam rysů duchovního ot-

ce. Když se Timoteus setkal s apoštolem, "slovo" se před jeho očima stalo "tělem" - skutečností. Křesťanská minulost byla mocným povzbuzením k následování. V těchto časech, plných nebezpečí, kdy se šířila bludná učení a bludná víra, si musel Timoteus připomínat učení, způsob života, úmysl, víru, trpělivost, lásku, vytrvalost a utrpení Pavlovo. Věděl dobře, od koho se to naučil, a bylo mu to ku prospěchu (2Tm 3,10.11.14). Timoteus slyšel učení apoštola pohanům "před mnohými svědky" (2Tm 2,2). Jeho teologické vzdělání se skládá ze shromáždění na náměstích, rozhovorů v synagogách, veřejných promluv a ze shromáždění v domech. Nepochybně měl tutéž výsadu jako učedníci Pána Ježíše, kterým bylo podrobně jeho kázání objasněno (L 8,9.10).

Vyslání k úkolům

"Já pracuji. Ty mi pomáháš!"

"Poslal do Makedonie dva své pomocníky, Timotea a Erasta, a sám zůstal nějaký čas v Asii" (Sk 19,22). Jak cize musí znít tento verš v uších některých duchovních individualit. Timoteus věděl, kdo je jeho mistrem a učitelem. Jeho úkol spočíval v podpoře úspěchu Pavlovy služby. Nosil jeho břemena. Sloužil Pavlovi "jako dítě otci" (Fp 2,22). Neobával se dlouhých cest a nevděčných úkolů. Praktické pokyny ho neponižovaly (2Tm 4,13.21). Když se Pavel setkal v Korintu s Timoteem, přestal pracovat jako v dílně Akvily a "věnoval se zcela slovu" (Sk 18,5). Filipenští ocenili Timoteovo osvědčení (Fp 2,22). Viděli jeho službu u apoštola. Kdo je věrný v nejmenším, je věrný i ve velkém (L 16,10.11). Kdo nedokáže být poslušný, je nebezpečný vůdce.

Poradce a opatrovník

"Ty pracuješ. Já pomáhám!"

Listy Timoteovi odkrývají charakter jeho spolupráce s Pavlem. Pavel kladl svému milovanému synu vysoké nároky. Nejraději by mu přispěchal na pomoc, ale musel se spokojit s psaním (1Tm 3,14-15). Radil Timoteovi ve věcech učení, radil mu a povzbuzoval ho. Pavel, duchovní otec, vedl svého syna a objasňoval mu základy křesťanské víry. Svědčí mu o věčnosti s Bohem a Kristem, o jeho přítomnosti a království (2Tm 4). Důkladná znalost svého duchovního dítěte Pavlovi umožnila dávat mu rady optimálně. Připomíná mu "mezníky" v jeho životě (1Tm 1,18; 4,14; 2Tm 1,3-6; 3,1-16) a žádá, aby vše oddal Pánu Ježíši. Korintanům připomíná, aby nepohrdali Timoteem pro jeho mládí (1K 16,10-11; 1Tm 4,12). Pavel přišel s pomocí Timoteovým obávám (2Tm 1,6-8). Pro Pavla byl důležitý nejen duchovní, ale i tělesný stav jeho "syna" (1Tm 5,23). Timoteus pracoval a Pavel mu pomáhal.

Poslání a služba

"Ty pracuješ. Já pozoruji!"

Pavel věděl, že má kolem sebe mnoho svědků. Jeho služba se chýlila ke konci. Jemu svěřený majetek - křesťanskou víru - zachoval jako cenný poklad. Přemýšlel o Démasovi a jiných nadějných věřících, kteří ho opustili, a pak vzpomněl Timotea, své dítě, a na slzy rozloučení: "Timoteovi, mému milovanému synu, to, co ti bylo svěřeno, ostříhej, rozněcuj Boží dar, konej řádně svou službu, přišel čas mého odchodu." Ty pracuješ. Já pozoruji.

Kontinuaace (pokračování)

Timoteus se stal takovým, jaký byl jeho učitel (Fp 2,20). I když Pavel umřel, promlouvá i nadále. Posluchači si připomínali cestu života v Kristu, které je vyučoval Pavel, všude tam, kde bylo jeho milované dítě, Timoteus (1K 4,17).

Timoteus byl spoluautorem několika listů. Nyní střežil Pavlem svěřený majetek. Splnil poslední přání svého duchovního otce? "... Co jsi ode mne slyšel před mnohými svědky, to svěř věrným lidem, kteří budou schopni vyučovat také jiné" (2Tm 2,2). Co uděláme my? Na tom, co budeme dělat, záleží dobro této i následujících generací našich bratrů a sester.

F. Colvin

Z lasky i pokój přel. Tomáš Heczeko.

...za těchto posledních dní

Nedávno som sa priateľa opýtal na jeho názor, pokiaľ ide o posledné dni. Povedal, že koniec sveta tak skoro nebude, vraj sa nemusíme báť. Bolo to však skôr želanie, ako presvedčenie. Iný z mojich priateľov naopak veľmi úzkostlivo sleduje situáciu okolo nás a hovorí, že koniec je predo dvermi. Nevieme presne, kedy príde Pán pre Cirkev, nevieme, kedy nastane predpovedaný koniec sveta, ale našou úlohou je zvestovať evanjelium a byť pripravenými. Čo ak to bude dnes?

Sú tu však veľmi pozoruhodné javy a udalosti, ktoré nikdy predtým neboli. Napríklad taký enormný výskyt mesiášov. Nie sú to avíza skorého konca? Nedávno sa o nich rozpísal časopis 100+1. Uvedme si aspoň niektoré najzaujímavejšie pasáže:

"Ludia, blíži sa apokalypsa! Na prahu tretieho tisícročia opäť zachvacuje ľudstvo odveký strach z konca sveta... Tvárou v tvár tejto neutešenej perspektíve sa nájde spústa ľudí, ktorí hľadajú

nového Mesiáša... Jedným z najslávnejších Mesiášov, ktorý si získal najviac prívržencov, je Sathya Sai Baba z juhoindického Puttaparthi. Tento šesťdesiatosemročný muž s bujnou tmavou hrivou vedie viac ako desiatimiliónový zástup roztrúsený po celej planéte. Vo svojom "dome mieru", ktorý jeho verní nazývajú Betlehemom, koná Sai Baba rôzne zázraky. Sai Baba vychádza síce z hinduizmu, ale považuje sa tiež za nového Ježiša Krista. Od sedemdesiatych rokov začal medzi svojimi stúpencami šíriť pastiersky list, v ktorom sa hovorí: Sathya Sai Baba tak miloval svet, že poslal svojho syna, Ježiša Krista, aby spasil všetkých, ktorí v neho uveria. Pre svojich verných je teda Sai Baba Bohom i Kristom... Nedávno sa ho jeden zo západných turistov opýtal, či je naozajstný Kristus. Sai Baba sa iba usmial. A v tom okamihu začali z fotoaparátu, ktorý mal turista pri sebe, samy od seba vypadávať podobizne Krista. Bolo ich sedem...

Raelánske hnutie je sekta s ufologickým zameraním. Na jeho čele stojí Rael, ktorý bol 25. marca 1993 pri Múre nárekov v Jeruzaleme oficiálne vyhlásený za "nového židovského Mesiáša". Rael je Francúz a v skutočnosti sa menuje Claude Vonihon. Narodil sa v roku 1946. Predtým bol spevákom, novinárom a automobilovým pretekárom. Tvrdí, že raz ho mimozemšťania vzali so sebou do neznámych nebeských výšin, kde sa stretol s Ježišom Kristom, Mohamedom a Budhom. Po návrate sa stal prorokom, potom vodcom hnutia a teraz je uznávaným Mesiášom...

V prehliadke falošných prorokov zaujíma zvláštne postavenie Mária Davyová Kristus. Ide o vzácny prípad mesiáša v ženskej podobe. Nasledovníci Márie Davyovej tvrdia, že keď prvý raz prišiel

Kristus na svet ako muž, je nanajvýš spravodlivé, že pri druhom príchode vezme na seba podobu ženy. Kult Márie Davyovej sa rýchlo šíri najmä v Rusku a na Ukrajine. Mária Tovygounová, to je jej pôvodné meno, bola v mladom veku presvedčenou komunistkou... Jedného dňa sa stretla s akýmsi Jurijom Krivonogovom, ktorý v nej objavil na prvý pohľad Krista - Spasiteľa sveta. Založili "Biele bratstvo", ktoré hlása blízky koniec sveta...

Na rozdiel od "bielych bratov" stúpeneci Maytreya svojho mesiáša nikdy nevideli. Je skrytý kdesi v Londýne a čaká na svoj veľký deň... Maytrejova sága sa začala v roku 1982, keď sa na stránkach britských a amerických novín objavila správa: Kristus je tu, narodil sa. Medzinárodné hnutie s názvom Shave International vzniklo v Londýne a jeho cieľom je pripraviť ľudstvo na príchod pravého Mesiáša, ktorým je Maytreya... Maytrejom je akýsi pakistánsky emigrant Rahmat Ahmad a má 32 rokov...

Vo väzení sedí šesťdesiatročný čierny Yahweh ben Yahweh. Je v New Orleans, USA a sedí za štrnásťnásobnú vraždu. Napriek tomu tvrdí, že je veľký boh a veľký Majster Chrámu lásky... Háji najmä záujmy čiernych Židov a tvrdí, že práve oni sú oným vyvoleným národom."

Tolko upravené citáty zo 100+1 z pera L EUROPEA, Milán. A čo taký supermág David Copperfield z USA, ktorý pokojne nechá zmiznúť sochu slobody alebo jedáleňský železničný vozeň a robí fantastické aj iné kúsky. Počul som názor, že práve on by mohol byť tým falošným prorokom zo Zjavenia Jána. Nuž, je toho dosť, čo potvrdzuje pravdivosť Písma v súvislosti s poslednými dňami. Aby však neboli posledné, pokiaľ ide o spásu duše, je

treba iba to prosté: Veriť v pravého Pána Ježiša Krista, ktorý tu už raz bol, zomrel za nás a opäť pre svojich verných príde. Našou prvoradou úlohou je čakať na jeho slávny druhý príchod v službe preňho "na plný úväzok".

jk

zprávy za sborů

BATIZOVCE

V Batizovciach dňa 14. novembra 1995 po ťažkej nemoci náš Pán odvolal k sebe Ing. Samuela OMASTU. Od detstva navštevoval zhromaždenie veriacich v Batizovciach a už v mladosti prijal Pána Ježiša. Aktívne sa zúčastňoval zborového života, najmä pri stavbe zborového domu a iných zborových akciách. Na pohrebnom zhromaždení sa zúčastnili mnohí spoluobčania, známi z okolia a veriaci temer z celého Slovenska. Bola príležitosť počuť požehnané Božie Slovo. Kiežby ako zasiat semeno v mnohých srdciach vzkličilo a donieslo úžitok.

jáku

Vydavateľství A-ALEF v Ostravě

informuje, že práve vyšla sbírka básní br. Jána Kučery

TEXTY '82

Na 134. stránkach je více než sto slovenských básní v grafické úpravě br. Jaroslava Kapce. Knihu zaslá vydavateľství v ČR a br. VI. Schnierer ve SR.

